RÁKOSI MÁTYÁS

NÉPI DEMOKRÁCIÁNK ÚTJA

SZIKRA

RÁKOSI MÁTYÁS

NÉPI DEMOKRÁCIÁNK ÚTJA

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA PÁRTFŐISKOLÁJÁN
1952 FEBRUÁR 29-ÉN TARTOTT ELŐADÁS

SZIKRA

BUDAPEST 1952

A „fordulat éve" után Sztálin elvtárs segítségével és útmutatásai alapján tisztáztuk a népi demokrácia államának jellegét. Akkor megállapítottuk, hogy a népi demokrácia olyan állam, melynek segítségével a Szovjetunió győzelmének eredményeként és a Szovjetunióra támaszkodva, a dolgozó nép a munkásosztály vezetése alatt halad a kapitalizmusból a szocializmus felé. Rámutattunk arra, hogy a népi demokrácia proletárdiktatúra szovjet forma nélkül. És azt is kifejtettük, hogy a népi demokrácia mennyiben és hogyan végzi a proletárdiktatúra funkcióit. Ennél a munkánál feltételeztük, hogy elvtársaink tisztában vannak a proletárdiktatúra létrejöttének előfeltételeivel. Azt a kérdést, hogy ezek az előfeltételek a népi demokrácia viszonyai között változatlanul érvényesek-e, vagy módosulásra szorulnak, nem vetettük fel és nem tisztáztuk. Ideje, hogy e téren is tisztázzuk a problémákat.

Lenin és Sztálin tanítása a proletárdiktatúra megteremtésének előfeltételeiről

A proletárdiktatúra létrejöttének előfeltételeit nagy tanítóink, Lenin és Sztálin az 1917-es szovjet forradalom győzelmét követő években az orosz forradalom tapasztalatai alapján kidolgozták és egyben kimunkálták e tapasztalatok nemzetközi érvényességét is.

„. . . a proletariátus diktatúrája . . . a kizsákmányolt többség diktatúrája a kizsákmányoló kisebbség felett"[1]. Az ellenség a proletárdiktatúrának ezt az alapvető tételét éle-

[1] *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Szikra 1951. 44. old.

sen tagadta. Azt állította, hogy ennek az ellenkezője igaz, hogy a proletárdiktatúra a törpe kisebbség erőszakos uralma a többség felett. A szociáldemokraták és mensevikek tovább mentek. Ők azt állították, hogy a szovjet diktatúra még a munkások között is csak a kisebbségre támaszkodik. Ezt a rágalmat ismétlik és variálják most már harmincöt esztendeje. Különös élességgel vetik fel ezt a rágalmat a népi demokráciákkal, mint a proletárdiktatúra új formájával szemben, azzal a változattal, hogy szerintük a népi demokráciában ez az állítólagos törpe kisebbség nem saját erejére, hanem az „orosz szuronyokra támaszkodva" tartja diktatúrája alatt a nép többségét.

1917 őszén a proletárforradalom minden rendű és rangú ellenségei fenti állításaik alátámasztásánál az orosz alkotmányozó nemzetgyűlés választásainak adataira hivatkoztak. Ezeken a választásokon, melyek éppen a november 7-i forradalmat megelőző és azt követő napokban folytak le, a bolsevik párt az összes szavazatok 25 százalékát kapta. A „törpe kisebbség terrorjáról" szóló üvöltés különös erőre kapott 1919 folyamán, amikor a központi hatalmak, a császári Németország és az Osztrák-Magyar Monarchia katonai veresége és összeomlása után egy sor országban forradalom tört ki, megalakultak a kommunista pártok, vagy elkezdődött a szociáldemokrata pártok munkástömegein belül az áramlás a Kommunista Internacionálé felé. A proletárdiktatúra megrágalmazása és befeketítése részben ezeknek a forradalomra irányítvevő munkástömegeknek visszatartására vagy elriasztására szolgált, részben „ideológiai" előkészítését és alátámasztását jelentette annak az imperialista fegyveres támadásnak, melyet Amerika, Anglia, Franciaország és Japán nagytőkései a Szovjetunió ellen 1918-ban megkezdtek és 1919-ben fokozni akartak. A „törpe kisebbség terrorjáról" szóló rágalmak „felszabadító jelleget" voltak hivatva kölcsönözni az imperialisták fegyveres intervencióinak és azon kísérleteinek,

hogy a Szovjetunióban erőszakkal visszaállítsák a cári nagybirtokosok és tőkések véres, elnyomó diktatúráját.

Az amerikai háborús gyujtogatók vezette „szabad világ" mai célkitűzései lényegében hasonlók. Vissza akarják hozni elsősorban a népi demokráciák felszabadult dolgozói nyakára a régi elnyomókat, nálunk az előzött feudális nagybirtokosokat, nagytőkéseket, horthysta csendőröket és tábornokokat.

Azzal a rágalommal szemben, hogy az orosz proletárdiktatúra a kisebbségre támaszkodik a többséggel szemben, elsősorban maga Lenin vezette a harcot, aki egyenesen felvetette a kérdést: mivel magyarázható az a „csoda", hogy a bolsevikok, akik 1917-ben a választáson a szavazatok egynegyedét kapták, le tudták győzni a tőkés és kispolgári pártok koalícióját, amely a szavazatok háromnegyed részével rendelkezett. Erről a problémáról külön cikket írt Lenin „Az Alkotmányozó Gyűlési választások és a proletárdiktatúra" címen 1919 decemberében[2]. Lenin e cikkben mindenekelőtt közli a választási számokat, melyekből kiderül, hogy a bolsevikok megkapták az összes szavazatok 25 százalékát, 9 milliót. Ezzel szemben a mensevikek, az orosz szociáldemokraták különböző csoportjai alig 4 százalék szavazatot kaptak. A szociálforradalmárok vagy eszerek, ahogy kezdőbetűik alapján nevezték őket, a parasztság pártja, 58 százalékát kapta a szavazatoknak, a burzsoázia és nagybirtokosok pártja, a kadetok, a szavazatok 13 százalékát kapták.

A proletárforradalom győzelmének első előfeltételét Lenin abban látja, hogy a bolsevikok az 1903-tól 1917-ig tartó tizenötesztendős küzdelemben megszervezték, kikovácsolták és megacélozták pártjukat, a proletariátus élcsapatát és szívós, következetes harcban leleplezték, megverték és kiszorították a megalkuvó, áruló szociáldemo-

[2] Lásd *Lenin—Sztálin.* Az Októberi Forradalomról. Szikra 1949. 117—141. old.

krata mensevikeket, akik a proletariátuson belül versenytársaik voltak. A választásokon ez úgy mutatkozott meg, hogy a bolsevik párt 9 millió szavazatot kapott, a mensevikek 1,7 milliót. Ennek a harcnak a tanulságait Lenin a fenti cikkben így vonta le:

„Ilyen harc nélkül, az opportunizmus feletti előzetes teljes győzelem nélkül szó sem lehet a proletariátus diktatúrájáról.

A bolsevizmus 1917—1919-ben nem győzte volna le a burzsoáziát, ha előzőleg, az 1905—1917-es években, nem tanulta volna meg, hogyan kell legyűrni és könyörtelenül kiűzni a proletár élcsapat pártjából a mensevikeket, vagyis az opportunistákat, reformistákat és szociálsovinisztákat"[3].

„1917 novemberében a proletariátus óriási többsége a bolsevikok mögött állott. A proletariátus soraiban velük versenyben álló párt, a mensevikek pártja, ebben az időben teljesen szét volt verve..."[4] Lenin ehhez hozzáteszi: „A bolsevikok mögött nemcsak a proletariátus többsége, nemcsak a proletariátusnak az opportunizmussal vívott hosszú és makacs harcában megedzett *forradalmi* élcsapata állt. Mögöttük állt, ha szabad katonai terminust használni, a fővárosok hatalmas «rohamcsapata» is.

A döntő pillanatban, a döntő helyen döntő túlerő — a katonai sikereknek ez a «törvénye» a politikai siker törvénye is, különösen az osztályoknak abban az elkeseredett, heves háborújában, amelyet forradalomnak nevezünk.

A fővárosok, vagy általában a legnagyobb kereskedelmi és ipari központok ... jelentős mértékben eldöntik a nép politikai sorsát ...

Mindkét fővárosban, Oroszország két legnagyobb kereskedelmi és ipari központjában, a bolsevikok mögött állt az elsöprő, döntő túlerő. Itt nekünk *majdnem négyszer*

[3] Ugyanott, 140—141. old.
[4] Ugyanott, 121—122. old.

annyi erőnk volt, mint az eszereknek. Itt nagyobb erővel rendelkeztünk, *mint az eszerek és kadetok együttesen.* Ellenfeleinket, ezenkívül, széjjelmorzsoltuk..."[5] (A mensevikek a fővárosokban 3 százalékát kapták a szavazatoknak.)

A proletárdiktatúra létrejöttének első előfeltétele, a döntő többség a munkásosztályon belül, tehát megvalósult. Lenin e kérdés tisztázása után a hadsereg erőviszonyaira mutat rá. Ismerteti a hadsereg szavazatainak számait és e számok alapján a következő megállapításra jut: „... a hadsereg már 1917 október—novemberében *félig bolsevik* volt.

... De ha általában a hadseregben a szavazatok majdnem fele volt a mienk, a *fővároshoz legközelebb eső* s általában a nem nagyon messze fekvő frontokon, túlnyomó többségünk volt. Ha a Kaukázusi frontot nem számítjuk, úgy a bolsevikoknak általában túlsúlyuk volt az eszerekkel szemben. Ha pedig az Északi és Nyugati frontot vesszük, úgy az eredmény *1 milliónál több* bolsevik *szavazat* 420 000 eszer szavazattal szemben.

Következésképpen a bolsevikok már 1917 novemberében a hadseregben is rendelkeztek egy *politikai* «rohamcsapattal», amely a döntő ponton, a döntő pillanatban biztosította számukra a döntő túlerőt"[6].

Az elmondottak után Lenin így folytatta: „Megismerkedtünk az Alkotmányozó Gyűlési választások adatai alapján a bolsevizmus győzelmének három feltételével: 1. túlnyomó többség a proletariátus soraiban; 2. hadseregnek majdnem a fele; 3. döntő túlerő a döntő pillanatban, a döntő pontokon, éspedig: a fővárosokban és a központokhoz közeleső frontokon.

Ezek a feltételek azonban csak igen rövid ideig tartó és bizonytalan győzelmet eredményezhettek volna, ha a bolsevikok nem tudták volna a maguk oldalára állítani,

[5] Ugyanott, 122—123. old.
[6] Ugyanott, 126. old.

elhódítani az eszerektől és a többi kispolgári párttól a *nem*proletár dolgozó tömegek többségét.

Éppen ez a legfontosabb"[7].

Lenin azt is megmagyarázza, hogyan hódíthatja el a győzelmes proletariátus a kispolgári pártok nemproletár dolgozó tömegeit. Azt mondja: „... *az államhatalom egy osztály, a proletariátus kezében eszközzé válhat és kell is hogy váljék arra, hogy a nemproletár dolgozó tömegeket a proletariátus oldalára vonja, olyan eszközzé, amely ezeket a tömegeket elhódítja a burzsoáziától és a kispolgári pártoktól*"[8].

Hogyan hajtotta ezt végre a bolsevik párt?

„... azáltal, hogy *forradalmi úton elégíti ki legsürgősebb gazdasági szükségleteiket a földesurak és a burzsoázia kisajátítása árán*"[9].

Az államhatalom birtokában a proletariátus ezt azonnal megteheti.

„Az oroszországi proletariátus éppen ezúton *hódította el* az eszerektől a *parasztságot* éspedig szószerint *néhány órával* azután, hogy a proletariátus meghódította az államhatalmat. Ugyanis, néhány órával a burzsoázia felett aratott petrográdi győzelem után a győzelmes proletariátus kiadta a «dekrétumot a földről» s ebben a dekrétumban teljes egészében és egyszerre, forradalmi gyorsasággal, eréllyel és fenntartás nélkül, *megvalósította* a parasztság *többségének* valamennyi leglényegesebb gazdasági követelését, a földbirtokosokat teljesen és megváltás nélkül kisajátította"[10].

Lenin ebben a cikkében rámutat arra is, hogy a parasztság, bár átállt a bolsevikok oldalára, akik a földet adták, később még ingadozott. Azt mondja erről: a parasztság együtt ment „... először — a bolsevikokkal, amikor

[7] Ugyanott. 126—127. old.
[8] Ugyanott, 127. old.
[9] Ugyanott. 129. old.
[10] Ugyanott, 129—130. old.

földet adtak és a leszerelt katonák meghozták a béke hírét"[11]. De amikor a bolsevik kormány szigorúan megkövetelte a gabonafelesleg átadását a parasztoktól, „az Ural, Szibéria, Ukrajna parasztsága Kolcsakhoz és Djenyíkinhez fordul.

... a Kolcsak- és Djenyíkin-féle «demokrácia» kitapasztalása ... megmutatta a parasztoknak, hogy a demokráciáról, az «Alkotmányozóról» szóló minden frázis nem más, mint a földesúri és kapitalista diktatúrát takaró lepel.

Új fordulat kezdődik a bolsevizmus felé: megsokasodnak a parasztfelkelések Kolcsak és Djenyíkin hátországában. A parasztok felszabadítóként fogadják a Vörös Hadsereget.

Végeredményben a parasztságnak, mint a kispolgári dolgozó tömegek fő képviselőjének, éppen ezek az ingadozásai voltak azok, amelyek eldöntötték a Szovjethatalom és a Kolcsak—Djenyíkin-hatalom sorsát"[12].

Lenin hozzáteszi, hogy éppen az a tapasztalat, amelyet az ingadozó kispolgárság hosszú, kemény harcokban nyer azáltal, hogy összehasonlítja a proletárdiktatúrát a kapitalista diktatúrával, vezeti arra a végső következtetésre, hogy a proletárdiktatúrát kell előnyben részesítenie.

Lenin még rámutat arra, hogy a forradalom győzelméhez rendkívül fontos, hogy az ellenség ereje meg legyen osztva, el legyen aprózva, hogy az ellenség tanácstalan, tétovázó legyen.

A proletárforradalom e problémái az 1919—1920—1921-es esztendőkben szakadatlanul előtérben állottak. Időszerűséget adott nekik a forradalmi helyzet, amely egy sor európai országban fennállott, valamint az a körülmény, hogy ezekben az esztendőkben alakultak ki a

[11] Ugyanott, 133. old.
[12] Ugyanott.

kommunista pártok — maga a Kommunista Internacionále is — és taktikai, valamint stratégiai kérdéseik kidolgozása közben nagy tanítóink, Lenin és Sztálin szakadatlanul visszatértek rájuk és például állították oda.

Erre annál is nagyobb szükség volt, mert a fiatal kommunista pártok zöme nem ismerte és nem tanulmányozta alaposan az 1917-es Nagy Októberi Szocialista Forradalom történetét, mozgató erőit, belső rúgóit. Még 1921-ben is, a Kommunista Internacionále III. kongresszusán előfordult, hogy egész pártok akadtak, melyek a proletárforradalom megvalósításához nem tartották szükségesnek a munkásosztály vagy éppen az egész dolgozó nép többségének, döntő részének megnyerését. Ezt az orosz forradalom tényeinek nem ismerésében éppen azzal indokolták, hogy a bolsevik párt is kicsi volt, amikor a hatalmat meghódította. Lenin így válaszolt erre:

„Mi Oroszországban kis párt voltunk, de... a miénk volt az egész országban a munkás és paraszt képviselők tanácsának többsége... A miénk volt annak a hadseregnek majdnem a fele, amely akkor 10 millió emberből állt... A parasztságot, amely 1917-ben a mi győzelmünk után ellenünk szavazott és az Alkotmányozó Gyűlésbe szociálforradalmárokból álló többséget küldött, meghódítottuk, ha nem is néhány nap alatt, mint ahogy én a magam személyében tévesen elvártam és megjövendöltem, de mégis néhány hét alatt... Mi győztünk Oroszországban, nemcsak mert a miénk volt a biztos többség a munkásságban (miénk volt az 1917-es választásoknál a mensevikekkel szemben a munkásság túlnyomó többsége), hanem azért is, mert a hatalom elfoglalása után közvetlenül a hadsereg fele és néhány hét alatt a parasztság kilenctizede is átjött a mi oldalunkra...

Hogy győzhessünk, szükség van a tömegek rokonszenvére. Nincs szükség mindig az abszolút többségre; de arra, hogy győzzünk és a hatalmat megtartsuk, nem-

csak a munkásosztály többségére van szükség . . . hanem a dolgozó és kizsákmányolt falusi lakosság többségére is"[13].

Amikor 1924—1925-ben a magyar komműn bukása után megkezdtük Magyarországon a kommunista párt újjászervezését, azonnal tapasztaltuk, hogy itthoni elvtársaink zöme nincs tisztában azzal, hogy a proletárdiktatúra csak akkor valósítható meg, ha a dolgozó nép többsége támogatja. Hogy ez a helyzet előállhatott, abban jórészt magunk voltunk a hibásak. Nem elemeztük ki, nem tártuk fel a magyar proletárdiktatúra létrehozásának tényezőit és körülményeit. S mert bizonyosak voltunk abban, hogy e problémák egy új forradalmi helyzetben azonnal felmerülnek, igyekeztünk e téren a magyar proletárdiktatúra kérdéseit tisztázni.

Mikor 1935-ben, mint a Magyar Tanácsköztársaság volt népbiztosa, Horthy bírósága elé kerültem, magam is igyekeztem azt a kevés nyilvánosságot, amit egy ilyen fasiszta törvényszéki tárgyalás jelentett, arra felhasználni, hogy ezekre a kérdésekre a magyar kommunisták figyelmét felhívjam. „Védőbeszédemben" kimutattam, hogy nálunk is a proletárdiktatúra csak úgy jöhetett létre, hogy 1. a Kommunisták Magyarországi Pártja 1918—1919 telén megnyerte a proletárforradalom célkitűzéseinek a magyar munkásosztály döntő többségét, elsősorban a nagybudapesti ipari munkásokat és ezzel megverte versenytársát, a szociáldemokrata pártot; 2. melléje állt a földosztást követelő földéhes parasztság millióinak zöme; 3. a kommunistákat támogatta a hadsereg döntő része, elsősorban a Budapesten állomásozó helyőrség többsége; 4. az ellenséges pártok és szervezetek a proletárdiktatúra kikiáltását közvetlenül megelőző napokban már teljesen meg voltak zavarodva, tanácstalanok voltak, bomladozni kezdtek. Kimutattam, hogy 1919 márciusában nálunk is

[13] *Lenin* Művei. 32. köt. 447, 450, 452. old. (oroszul).

megvalósultak azok az előfeltételek, melyeket Lenin és Sztálin a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tapasztalatai alapján a proletárdiktatúra megteremtésénél döntőnek tartanak. Rámutattam arra is, hogy a bukás okai közt saját hibáink és a magyar szociáldemokraták árulása mellett a döntő tényező az imperialisták fegyveres beavatkozása volt, mely végülis elnyomta a fiatal Magyar Tanácsköztársaságot.

Pártunk stratégiájának és taktikájának alapvető kérdései a felszabadulás után

1945 elején, amikor hazánk felszabadult és huszonötesztendős földalatti munka után a Magyar Kommunista Párt legálisan és nyiltan a politikai porondra léphetett, csakhamar tapasztalnunk kellett, hogy pártunk stratégiáját és taktikáját kommunistáink jórésze nem érti meg.

Mi volt akkor pártunk stratégiai célkitűzése?

A Magyar Kommunista Párt csakúgy, mint a többi, Hitler által leigázott országok kommunista pártjai, a második világháborúban a legfontosabb stratégiai feladatnak a német fasiszta hódítók megsemmisítését tekintette. Erre a célra Sztálin elvtárs tanácsára és útmutatásai alapján az ilyen országokban széles antifasiszta koalíciókat hoztak létre a kommunista pártok, melyekbe bevonták a hitlerellenes parasztokat, kispolgárokat, sőt még a fasizmussal szemben ellenségesen álló középburzsoázia elemeit is, mindazokat, akik ebben a nemzeti-felszabadító harcban hajlandók voltak résztvenni. A fasiszta barbárság ellen vívott küzdelemben a hosszú évek folyamán megszerzett politikai tapasztalatokkal rendelkező, megedzett, összekovácsolt, harcos, áldozatkész kommunista pártok lettek e koalíciók hivatott vezetői. A kommunista pártok előre látták, hogy ennek a nehéz küzdelemnek győzelme nem-

csak a náci barbárság vereségét fogja jelenteni, hanem a fasizmussal szövetséges feudális nagybirtokosokat és nagytőkéseket is magával rántja és ezért nemcsak a fasiszta imperializmus szétzúzásával jár, de egyben a feudális maradványok felszámolását, benne a nagybirtok felosztását is fogja eredményezni. Előre lehetett látni, hogy ez a küzdelem, bár tartalmában a polgári demokratikus forradalom célkitűzéseit valósítja meg, de mert élén a munkásosztály áll, mely a kommunista párt vezetésével a nép kezébe adja a hatalmat, egyben megnyitja az utat a proletárdiktatúra felé. Ez az elgondolás megfelel annak a sztálini tanításnak, mely szerint, ha megvalósul a munkásosztály vezető szerepe, ez már magában hordja a proletárdiktatúra csíráját.

E tervnek megfelelően munkánkat azzal kezdtük, hogy megszerveztük a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontot, a náci imperializmus és a feudalizmus elleni pártok és elemek koalícióját.

Azoknak az elvtársaknak jórésze, akik ezt az általunk a háború alatt kidolgozott stratégiai tervünket nem ismerték vagy nem értették, meglepetve, nem egyszer ellenszenvvel fogadták ezt a széles, vegyes elemekből álló koalíciót. Hányszor hallottuk ezekben a hetekben jó elvtársak részéről a szemrehányást: „Nem ezt vártuk tőletek." S közölték is, hogy mit vártak:

„1919-ben — mondták — az imperialisták fegyveres erővel megdöntötték a Magyar Tanácsköztársaságot és visszaállították a nagybirtokosok és kapitalisták diktatúráját. Most a Vörös Hadsereg felszabadított bennünket, éljünk az alkalommal és most mi állítsuk vissza a proletárdiktatúrát." (Egyébként hasonló „visszaállítást" várt — amint erről annakidején lépten-nyomon meggyőződhettünk — a kispolgárság jelentékeny része is.)

Ezek az elvtársak nem értették meg, hogy az imperialisták erőszakkal megdönthették — átmenetileg, mint

Lenin ismételten hangoztatta — a magyar proletárdiktatúrát és visszaállíthatták a burzsoázia és a feudális nagybirtokosok diktatúráját, mert uralmuk a magyar kommün előtt és utána egyaránt egy kizsákmányoló *kisebbség* erőszakos diktatúrája volt a többséget képező dolgozó néppel szemben. A proletárdiktatúra, mint azt Lenin és Sztálin tanítják, ezzel szemben a kizsákmányolt *többség* diktatúrája a kizsákmányoló kisebbség felett. S amíg a kommunista párt a munkásosztály többségét, a dolgozó nép zömét meg nem nyeri e diktatúra célkitűzései számára — *s 1945 tavaszán még nem nyerte meg* —addig nem lehet létrehozni. Azt az előfeltételt, hogy a proletárdiktatúrához a dolgozó nép döntő részének helyeslése és támogatása szükséges, a Szovjet Hadsereg felszabadító tette sem helyettesítheti.

Hogy ez a kérdés annyi elvtársunknál felmerülhetett és különösen az első időkben annyi nehézséget okozott, mutatta, hogy nem tanultunk és tanítottunk eleget a Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a Magyar Tanácsköztársaság történetéről, aminek egyik oka a huszonötéves illegalitás is volt. A párt széles tömegei előtt a felszabaduláskor nem tisztáztuk idejekorán ezeket a kérdéseket. 1945-ben csak szűk pártkörökben, a párton belül vetettük fel e problémákat. A pártnyilvánosság elé nem vittük akkor, mert a proletárdiktatúrának, mint célkitűzésnek akár csak elméleti felvetése is riadalmat keltett volna koalíciós társaink között és megnehezítette volna nemcsak a kispolgári, de még a munkástömegek többségének megnyerésére irányuló törekvéseinket is.

Nem foglalkoztunk azzal a problémával sem, amely pedig a proletárdiktatúra „visszaállítása" kérdésében benne foglaltatott: érvényes-e változatlanul, a Szovjetunió által felszabadított országok viszonyai között is, a proletárdiktatúra lenini elmélete, vagy pedig egyben-másban módosult-e.

Ezt a kérdést azóta sem vetettük fel. Anélkül, hogy

1944—1945-ben külön megvizsgáltuk volna, változatlan érvényűnek tekintettük. A népi demokráciák hétéves fejlődése — benne a magyar népi demokráciáé is — azt bizonyítja, hogy álláspontunk helyes volt. Ez a fejlődés minden lényeges részében alátámasztja és megerősíti Sztálin elvtárs bátor megállapítását, melyet jó negyedszázaddal ezelőtt tett:

„A proletariátus diktatúrájának lenini elmélete nem tisztán «orosz» elmélet, hanem valamennyi országra *kötelező* (saját aláhúzásom. — *R. M.*) elmélet. A bolsevizmus nem csupán orosz jelenség. «A bolsevizmus — mondja Lenin — a *taktika mintája mindenki számára.*»"[14]

Eljött az ideje, hogy végre a maga egészében felvessük és részleteiben is megvilágítsuk ezt a kérdést és tudatosítsuk pártunk, de egész dolgozó népünk előtt is, hogy a népi demokráciának, mint a proletárdiktatúra válfajának megvalósulására csak akkor kerülhetett sor, amikor a munkásosztály és a dolgozó nép döntő többségét megnyertük célkitűzéseink számára. Meg kell mutatnunk azokat az elévülhetetlen érdemeket, azt a döntő támogatást, melyekkel a felszabadító Szovjetunió megkönnyítette, előmozdította és lehetővé tette a népi demokráciák megteremtését, de ki kell mutatnunk azt is, hogy hogyan nyerte meg a kommunista párt a munkásosztály többségét, hogyan győzte meg a parasztság tömegeit és hogyan hozta létre a proletárdiktatúra egyéb előfeltételeit. Azt is ki kell mutatni, hogy mikor és hogyan tértünk át a népi demokrácia első szakaszáról, a polgári demokratikus forradalom feladatainak megoldásáról a másodikra, a proletárdiktatúrára, a szocializmus építésére. E kérdések elemzése és megvilágítása, a belőle folyó tapasztalatok tudatosítása megkönnyíti további küzdelmeinket, erősíti tisztánlátásunkat és biztonságunkat.

[14] *Sztálin.* A leninizmus kérdései. 108—109. old.

Népi demokráciánk létrejöttének döntő tényezője: a Szovjetunió felszabadító harca és állandó baráti támogatása

Vizsgáljuk meg mindenekelőtt a Szovjetunió szerepét a magyar népi demokrácia létrejöttében s azt az imperialista állítást, amely szerint a felszabadító Szovjetunió „erőszakos beavatkozása" hozta létre a kommunista pártok vezető szerepét és tette lehetővé a proletárdiktatúra megteremtését. Ezt a vádat már 1946 elején Churchill úr kezdte hangoztatni. Sztálin elvtárs akkor csattanós válaszban alaposan megmagyarázta, hogy a kommunista pártok növekedése természetes eredménye annak a hősi harcnak, amelyet e pártok a fasiszta barbárok ellen a megszállott országokban vívtak s amelynek következtében befolyásuk jelentékenyen megnőtt ott is, ahol, mint Franciaországban, Olaszországban és egyebütt, nem a Szovjetunió verte ki a fasisztákat. Egy darabig elhallgatott e rágalom, de aztán újraéledt s ma már, hogy úgy mondjuk, aranyalapja és tengelye az ellenséges hírverésnek.

Mi a Szovjetunió szerepe a népi demokrácia megteremtésében? A Szovjetunió hősi hadserege szabadított fel bennünket is a német fasiszták és nyilas csatlósaik szörnyű rabsága alól. Ezzel a tettével megnyitotta a demokratikus fejlődés előtt az utat. Világos, hogy népi demokráciánk létrejöttének döntő előfeltétele, kiindulópontja a Szovjetunió hősi harca és győzelme: enélkül nem valósulhatott volna meg. Ez a tudat ma már a magyar dolgozó nép közkincse és soha el nem múló hálájának forrása. A Szovjetunió hadserege eleve kilátástalanná tette a magyar reakció olyan fegyveres kísérleteit, mint amelyek az orosz forradalomban Djenyikin, Kolcsak és más fehérgárdista tábornokoké voltak. Elsősorban a Szovjetunió fegyveres erői tették lehetővé, hogy nálunk az ellenforradalom uralmának visszaállítására nem mert ilyen véres eszközökhöz

nyúlni. A Szovjet Hadsereg védett meg bennünket az imperialista intervenciótól is. A Szovjetunió védett bennünket a nyugati nagyhatalmak diplomáciai beavatkozásával szemben, segített nekünk a békekötésnél, külpolitikai kapcsolataink kiépítésénél és megszilárdításánál. Mindez természetesen segítette a kommunista befolyás megerősödését, mert a rokonszenv, mely dolgozó népünkben a tettek nyomán a Szovjetunió iránt erősödött, megkönnyítette a mi munkánkat is. Az újjáépítésnél s azóta is száz formában éreztük a Szovjetunió támogatását és segítségét, s természetes, hogy a hála, amellyel dolgozóink e támogatást viszonozták, ugyancsak nagy segítséget jelentett számunkra. A legnagyobb segítség az az útmutatás és tanács volt, amelyet nehéz, bonyolult helyzetekben bölcs tanítónktól és vezérünktől, a nagy Sztálintól kaptunk, s amely mindig jónak, helyesnek, sokat szenvedett magyar dolgozó népünk érdekében állónak bizonyult.

Mind e tényezők nélkül nem jött volna létre népi demokráciánk, fejlődése nem lett volna ilyen gyors és erőteljes és súlyos megrázkódtatásoktól mentes.

A szovjet „beavatkozások" hazánk ügyeibe elég gyakoriak voltak és nagy hasznára váltak pártunk megerősödésének, csak nem úgy, ahogy az imperialisták beállítani szeretnék. A Szovjetunió úgy avatkozott be, hogy elengedte a jóvátétel felét, hogy a békekötésben megállapított határidő előtt hazaengedte hadifoglyainkat, hogy megindította s nyersanyaggal látta el iparunkat olyan időben, amikor ezt máshonnan nem tudtuk volna beszerezni, élelmet küldött, amikor meg voltunk szorulva. S mert e nagylelkű és előrelátó lépések legtöbbször pártunk nyilvános kezdeményezésére történtek, természetes, hogy a mi népszerűségünket is emelte.

Az imperialisták persze nem ilyen intervencióra gondolnak, hanem olyan véres, fegyveres akciókra, amelyeket például az angol „munkás"-kormány vagy Truman kormánya

foganatosított a görög szabadságharcosok ellen, hogy az elűzött monarchofasiszta királyt újra visszaültesse a görög nép nyakára. Ilyen „beavatkozások" az imperialisták részéről mindennaposak, ezek a „szabad világ" fegyvertárának, az „igazi demokrácia" alkalmazásának elválaszthatatlan kellékei. Ilyesmi éppen ezért Magyarországon — és természetesen a többi népi demokráciákban — a Szovjetunió részéről soha elő nem fordult, s az ellenség erre egyetlen példát nem tud felhozni, ami persze nem akadályozza meg abban, hogy a „szovjet beavatkozás" rágalmát tovább ne fújja.

Ismételjük: a Szovjetunió hősies felszabadító harca és szakadatlan, jóindulatú támogatása nélkül a magyar népi demokrácia — és hozzátehetjük: a többi se — nem jöhetett volna létre. De nem jöhetett volna létre akkor sem, ha a Magyar Kommunista Párt áldozatos munkájával, példamutatásával, a dolgozók érdekeinek szívós, sikeres védelmével és a reakció ellen vívott eredményes harcával meg nem hódította volna a munkásság nagy többségét, a parasztság zömét, az egész dolgozó nép döntő részét. Aki ezt nem érti meg, az nem érti pártunk — és általában a kommunista pártok — szerepét, lényegében tagadja ezt a döntő szerepet s ezzel akarva-nemakarva azokkal kerül egy síkra, akik a népi demokráciák létrejöttét kizárólag „szovjet beavatkozás" eredményének tekintik.

Nézzük meg, hogy hajtotta végre pártunk ezt a feladatot, a dolgozó nép többségének megnyerését, mely elengedhetetlen előfeltétele a proletárdiktatúra megvalósításának.

A Magyar Kommunista Párt taktikája a felszabadulástól az 1945-ös választásokig

A Magyar Kommunista Párt, mint mondottuk, már a háború alatt nagy vonalakban kidolgozta azokat a tennivalókat, melyek, bár lényegükben a polgári forradalom feladatkörébe vágtak, módot adtak arra, hogy fokozatosan megnyerjék a fasiszta, imperialista és feudális elemek elleni harcban a dolgozó nép többségének támogatását. Persze a mi terveinkre és elképzeléseinkre is állott az, amit Lenin hirdetett: „A történelem általában, a forradalmak története pedig különösen, mindig gazdagabb tartalmú, változatosabb, sokoldalúbb, elevenebb, «ravaszabb», mint ahogy azt akár a legelőrehaladottabb osztályok legjobb pártjai, legöntudatosabb élcsapatai képzelik"[15]. Mi sem sejtettük 1942—1943-ban, hogy legális munkánkat rombadőlt országban kezdjük meg, melynek minden hídját felrobbantották, állatállományának zömét, gyárainak legjobb gépeit Németországba hurcolták, melynek fővárosában se víz, se gáz, se villany nem működik, melynek közellátása nem volt stb. Pártunkat, melyet huszonöt évig kíméletlenül üldöztek, föld alá kényszerítettek, melynek legjobb harcosait már Horthy vérbírái megtizedelték, közvetlenül a felszabadulást megelőző hetekben és napokban újabb, rendkívül súlyos veszteségek érték. Ennek dacára, el lehet mondani, a felszabadulás első pillanatától kezdve talpraugrott s megkezdte nehéz, de történelmi feladatának elvégzését.

Nehézségeinket fokozta, hogy a mi pártunkra is állt az, amit Sztálin elvtárs a bolsevik pártról írt:

„Valójában a bolsevikoknak 1917 márciusában nem volt és nem is lehetett kész politikai hadseregük. A bolsevikok csak dolgoztak egy ilyen hadsereg megteremtésén (s meg

[15] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 87. old.

is teremtették végül, 1917 októberére) ... a párt a maga hadseregét a harc folyamán ... teremti meg ..."[16]

Pártunknak akkor szakadtak nyakába az ország vezetésének gondjai, amikor jóformán alig voltak szervezeteink. Mi azonnal benne voltunk a kormányban, ami azt is jelentette, hogy pártunk erőinek egy jó részét, melyet egyébként főleg saját építésére és megszervezésére fordított volna, felelős állami feladatok elvégzésével is meg kellett bíznia. Ez a „kár" persze haszonnal is járt, de különösen az első hónapokban a pártépítés és az országépítés egybeesése miatt fokozott munkát és erőfeszítést követelt tőlünk. Pártunk — a magyar nép szerencséjére — már annyi vihart látott és annyi küzdelemben edződött meg, hogy bátran és bizalommal, késedelem nélkül foghatott a szinte leküzdhetetlennek látszó nehézségek elhárításához. Ezzel az áldozatos munkával kezdtük a magunk oldalára fordítani a dolgozó tömegeket. Ránk is állott Sztálin elvtárs megállapítása: „... a párt a munkásosztály bizalmát nem egyszerre ... szerzi meg, hanem a tömegek közötti huzamos munkájával, helyes politikájával, azzal, hogy a tömegeket saját tapasztalataik alapján meg tudja győzni politikája helyességéről, hogy biztosítani tudja magának a munkásosztály támogatását, hogy magával tudja vinni a munkásosztály tömegeit ..."[17]

A mi pártunk attól a pillanattól kezdve, hogy szabadon jelenhetett meg a politikai porondon, nemcsak a nemzeti demokratikus erők összefogását hirdette és nemcsak a fasiszta, hitlerista elemek legkövetkezetesebb üldözőjének mutatkozott, de egyben élenjárt a háborúütötte sebek gyógyításában, a romok eltakarításában, az újjáépítés megkezdésében. Ki tudta válogatni azokat a legsürgősebb feladatokat, melyek alkalmasak voltak arra, hogy a város és falu dolgozó tömegeinek legégetőbb gazda-

[16] *Sztálin.* A leninizmus kérdései. 121. old.
[17] Ugyanott, 164. old.

sági követeléseit kielégítsék. Rájuk tudta irányítani a közfigyelmet és meg tudta őket oldani. A felszabadulás első percétől kezdve nemcsak szakadatlanul kezdeményezett, de vállalta a kezdeményezéssel járó munka legnehezebb részének végrehajtását is. Gondoljunk olyan feladatok elvégzésére, mint Budapest élelmezésének megindítása, a harc a közlekedés, a vasutak helyreállításáért, a „szén-csata", a hidak újjáépítése, a gyárak termelésének beindítása.

Pártunk a kétkedőkkel, csüggedőkkel szemben lelkesen hirdette, hogy a felszabadító Szovjetunióra támaszkodva, saját erőnkből is talpra tudunk állni. Irányító és vezető szerepét kezdettől fogva az egész dolgozó nép tapasztalta és elismerte. Ezzel a vezető szereppel járt az is, hogy kezdték mindenért pártunkat felelősnek tekinteni. Ez a szerep hosszú távon, jó munka esetén feltétlenül biztosította számára a sikert. De átmenetileg azzal a hátránnyal is járt, hogy minden nehézségért ráhárította az ellenség a felelősséget és az ő rovására írták azokat a bajokat is, melyek a háborúokozta rombolásnak voltak következményei.

Pártunk munkáját ebben a helyzetben megkönnyítette az, hogy részese volt az államhatalomnak. Ezt a részt biztosította számára az a hitlerellenes önfeláldozó harc, melynek legtöbb áldozatát a mi kommunista pártunk viselte és az, hogy hazánkat a Szovjetunió szabadította fel. Pártunk a bolsevik párt példája nyomán az államhatalomra gyakorolt közvetlen befolyását természetesen minden erővel arra használta fel, hogy e hatalom segítségével kielégítse a dolgozó tömegek gazdasági igényeit és megnyerje ezzel a maga számára támogatásukat. A hatalomban való részesedés bizonyos fokig előrehozta azokat a lehetőségeket, amelyek a bolsevik pártnak csak 1917 november 7-e, a hatalom megragadása után álltak rendelkezésére. Így a földosztást, mely a feudális nagybirtokok

felszámolását jelentette és azonnal pártunk mellé állította a földhözjuttatottak jelentékeny részét, már 1945 márciusában végre tudtuk hajtani. A bányák és a legfontosabb vas- és fémipari üzemek, melyek tulajdonosai külföldre szöktek, vagy a fasiszta megszállók támogatása miatt kompromittálva voltak, ugyancsak jórészt azonnal az állam ellenőrzése és vezetése alá kerültek. A népi demokráciák egyik sajátsága az, hogy már első szakaszuk, a polgári forradalom szakaszának folyamán a kommunista pártok részesei az államhatalomnak s így meg tudnak oldani olyan feladatokat is, amelyek egyébként már a proletárforradalom fejlődési szakaszához tartoznak.

A földreformnál már alkalmaztuk azt a taktikát, hogy az ellenséget igyekeztünk megosztani, vagy ha lehetséges, semlegesíteni. Ezért a földosztás alsó határát 200 holdban vontuk meg, tehát a kulákok zömét nem érintette, s ez megkönnyítette a sima és gyors végrehajtást. Az újjáépítés kezdetén támogattuk a burzsoáziának azt a részét, amely, ha csak átmenetileg is, bekapcsolódott e munkába. Ez jelentékenyen elősegítette, hogy a műszaki értelmiség, mely akkor még jórészt a burzsoázia uszályában volt, ugyancsak munkába állt. Amikor követeléseket állítottunk fel, gondosan lemértük a várható ellenhatást s ahol csak lehetett, óvatosan, kevéssel kezdtük, hogy az ellenségnek megnehezítsük, hogy ellene minden erőt összefoghasson, mozgósíthasson. Utána fokoztuk a követelést, ahol csak lehetett átmeneti formákat használtunk fel. A bankoknál például először csak állami ellenőrzést követeltünk, utána a három legnagyobb bank államosítását. Hasonlóképpen az iparban először a bányák állami kezelésbe vételét követeltük, azután fokozatosan fejlesztettük tovább a követelést a hatalmas gépgyárak és kohóipar állami kezelésére, majd ezeknek az üzemeknek államosítására. Az ipar államosítását ilyen módon esztendőkre elosztott négy-öt fokozatban értük el.

Ami a feudális nagybirtokok felosztását illeti, ez csak akkor elősegítője a szocialista forradalomnak, ha a proletariátus és a kommunista párt vezetése alatt történik. Az első világháború után az Osztrák-Magyar Monarchia romjain alakult új államok legtöbbjében volt földreform. Csehszlovákiában, Romániában, Jugoszláviában és Lengyelországban felosztották a magyar, osztrák, német és részben orosz nagybirtokosok földjeit. Ezt a földosztást azonban a burzsoázia végezte és természetes, hogy ennek politikai kihatásait saját uralma megerősítésére használta fel. A népi demokráciák földosztásai, melyeket a kommunista pártok kezdeményeztek s hajtottak végre, azonnal a munkásosztály hegemón szerepének elősegítésére, a munkás-paraszt szövetség létrejöttére, vagy megszilárdítására vezettek és így már magukban rejtették a proletárdiktatúra csíráit.

Mi a legvadabb üldözés és elnyomás napjaiban is biztosak voltunk abban, hogy a Magyar Kommunista Pártnak mély gyökerei vannak a munkások és dolgozó parasztok közt egyaránt. Ennek egyik mutatója volt, hogy azonnal a felszabadulás után kommunista vezetőket választottak a nagy szakszervezetek, elsősorban a bányászok, építők, vasmunkások, szabók, bőrösök szakszervezetei, amelyekben a kommunista párt az illegalitás hosszú évtizedeiben is szakadatlanul komoly befolyással bírt. Azonnal kommunista vezetés alá került a földmunkások és kisbirtokosok szakszervezete is. (A kommunista pártnak az illegalitás idején is kiterjedt parasztszervezetei voltak. Mikor például 1933-ban Horthy csendőrsége egy ilyen földalatti szervezet jó részét felgöngyölte, több mint 300 paraszt került börtönbe.) A Szakszervezetek Országos Tanácsa újjászervezésétől kezdve többségében szintén kommunista vezetés alatt állott.

A kommunista párt tehát 1945 tavaszán mélyen be volt ágyazva a munkás- és paraszttömegekbe és jó ki-

látásokkal kezdhette meg harcát a dolgozó nép többségének megnyeréséért.

Hogy álltak versenytársai?

Az ipari munkások között versenytársunk a szociáldemokrata párt volt. Vezetőik jelentékeny része Horthy rendőrspiclije, vagy angol kém volt s a felszabadulás után fokozatosan az amerikai imperialisták szolgálatába lépett, akárcsak a kisgazdapárté. Természetesen ezek a vezetők sokkal szívesebben látták volna, hogyha Magyarországot az Egyesült Államok vagy Anglia csapatai szállják meg. Nagy többségük gyűlölte a Szovjetuniót és eleinte az angol imperialistákat kiszolgáló Labour Partyval tartott szoros kapcsolatot, annak utasításait és tanácsait igyekezett végrehajtani, majd később egyre inkább az amerikai imperialisták irányítása alá került. Ugyanakkor azonban a szociáldemokrata munkások és parasztok — ilyenek is voltak számosan az Alföldön — nagy többsége a felszabadító Szovjetunióval rokonszenvezett, helyeselte a munkásegységet, az egységfrontot a kommunistákkal, követelte a harcot az imperialisták, a fasiszta maradványok és a tőkés reakció ellen. Ebben a helyzetben a szociáldemokrata párt vezetőinek nagy része csakúgy, mint a kisgazdapárté, kettős játékot űzött. Kifelé, a tömegek felé a Függetlenségi Front, a demokratikus koalíció tagjaiként mutatkoztak, titokban, kézalatt azonban már az első naptól kezdve irányt vettek arra, hogy a kommunistákat kiszorítsák a hatalomból és a lehető legkisebbre csökkentsék befolyásukat a munkástömegekben.

Ez a politika a szociáldemokrata pártban régi tradícióra nyúlt vissza. 1919-ben, amikor a munkástömegek a kommunista párt befolyása alá kerültek, az akkori szociáldemokrata vezetők zöme, hogy befolyásának egy részét megmenthesse és adott pillanatban annál sikeresebben léphessen fel, látszatra elfogadta a kommunista követeléseket és úgy tett, mintha támogatná a Tanácsköztársaságot.

Amikor pedig a helyzet válságosra fordult, akkor ugyanezek a vezetők hátbatámadták a proletárdiktatúrát és ezzel hozzájárultak bukásához.

Ugyancsak régi tradíciója volt ennek a politikának, hogy a dolgozó tömegek sikeresebb megtévesztése és félrevezetése céljából a szociáldemokrata párt felváltva jobb és „bal" szárnyát tolta előtérbe. Ez a „balszárny" akkor lépett működésbe, amikor az a veszély fenyegetett, hogy valamely túlságosan nyilt és világos árulás következtében munkástömegei otthagyják. Ilyenkor ez az álbaloldal kapta azt a feladatot, hogy műellenzékieskedéssel, szóradikalizmussal megzavarja az elégedetlen tömegek tisztánlátását és tovább is szociáldemokrata befolyás alatt tartsa meg őket.

A felszabadulás után ennek az álbaloldalnak megnőtt a jelentősége és a vele űzött manőverek nem egyszer minket is megtévesztettek. Ez a megtévesztés annál is inkább lehetséges volt, mert a szociáldemokrata vezetők egyrésze — akárcsak 1919-ben — valóban baloldali volt, azaz becsületesen kívánta és állta a kommunistákkal az egységfrontot, küzdött érte és ma is velünk van.

Amíg a harc nem jutott döntő stádiumba, addig a szociáldemokrata vezetők megjátszhatták azt a kettős szerepet, melyben a nyilvánosság előtt a kommunisták szövetségesei és a munkásegység híveiként mutatkoztak, titokban pedig az imperialisták szekerét tolták és minden módon áskálódtak a munkásegység megvalósulása ellen. Mikor azonban a válság kiéleződött és színt kellett vallani, amikor a szociáldemokrata párt, katonai kifejezéssel élve, nyilt bevetésre került, mégpedig a dolgozó nép ellen került bevetésre, akkor vége volt a megtévesztő manővereknek: a munkástömegek felismerték igazi arculatukat és otthagyták őket, átléptek a kommunista pártba. Erre azonban a felszabadulás után csak két, két és fél évvel került a sor. Addig a szociáldemokrata párt bizonyos fokig a második vonal-

ban állt: a reakció az első frontvonalba fő erőként ekkor még a kisgazdapártot vetette be, azt tekintette derékhadának.

A parasztság zöme, elsősorban a jómódú parasztok és kulákok, valamint a kispolgárság jórésze a felszabadulás után a kisgazdapártba özönlött. Ez a párt 1920-ban, a Magyar Tanácsköztársaság bukása után megkapta a parlamentben az abszolút többséget. Nagyatádi Szabó, a párt akkori kulák vezére, elősegítette, hogy a grófok, nagybirtokosok, tőkések, betóduljanak a kisgazdapártba, belülről aláássák, végül magukhoz ragadják a vezetést, visszaállítsák uralmukat. A kisgazdapárt ettől kezdve lanyha ellenzéke volt Horthynak s 1944-ben, amikor a fasizmus veresége már biztos volt, a Magyar Frontban a kommunistákkal is laza kapcsolatot teremtett.

Mi már 1944-ben számoltunk azzal, hogy ha hazánkat a Szovjetunió felszabadította, a régi uralkodó osztályok újra a „nagyatádi utat" választják, azaz a kisgazdapárt cégére alatt kísérlik meg újraszervezni erőiket és visszaszerezni a hatalmat. Ezért mi már 1944-ben irányt vettünk arra, hogy támogassuk azt az új pártot, amely elsősorban a szegényparaszti rétegek megnyerését tűzte ki célul, a Nemzeti Parasztpártot. Ez a párt, amely megalakulásától kezdve szoros kapcsolatot tartott a kommunista párttal, versenytársa lett a kisgazdapártnak olyan szegényparaszti rétegekben, amelyekre kezdetben a mi befolyásunk különböző okokból nem terjedhetett ki és gátolta a kisgazdapártot abban, hogy mint a parasztság egyetlen pártja szerepelhessen. Ugyanakkor pártunk kapcsolatot teremtett s ezt mindvégig meg is őrizte, a kisgazdapárt dolgozó parasztjaival. Ezen a kapcsolaton keresztül támogatta és befolyása alá vonta mindazokat, akik nem szívesen látták a legkülönbözőbb tőkés, nagybirtokos és kispolgári reakciós tömegek beözönlését a kisgazdapártba.

Ebben a koalícióban a széthúzó erők olyan mértékben nőttek az összetartó tényezőkkel szemben, ahogy a főcél, a fasizmus szétzúzása megvalósult. *Mikor a háború végetért, új helyzet állt elő.* Azonnal felmerült a kérdés, hogyan tovább. Mi a fejlődést a szocialista forradalom irányába igyekeztünk továbbvinni s a Szovjetunióra támaszkodtunk. A kisgazdapárt és a szociáldemokrata vezetők a tőkés rendszer megmaradásáért és megerősödéséért harcoltak (mint ilyenek, a földosztásban is csak fanyalogva és kényszeredetten vettek részt), s ennek megfelelően az imperialistákra támaszkodtak. De mert tömegeik előtt ezt ilyen nyiltan és világosan nem mondhatták meg, a Függetlenségi Fronttal s a kommunista párttal nem mertek szakítani. Ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy a harc — egyelőre még a koalíciós forma megtartása mellett — éleződött: az utak kezdtek szétválni.

1945 nyarán világossá vált, hogy a régi rend minden eleme — földbirtokosok, bankárok, háziurak, horthysta politikusok és katonatisztek — a kisgazdapártban gyülekezik. Ezt a pártot támogatták az egyházak, melyeknek papjai vezető helyet foglaltak el irányításában. Ezzel a párttal azonnal felvették az érintkezést az imperialisták, főleg magyarországi diplomáciai képviseleteiken keresztül. Míg a kommunista párt azt hirdette, hogy a Szovjetunióra támaszkodva saját erőnkből el tudjuk végezni az újjáépítést, addig a kisgazdapárt hivatalos és főleg nemhivatalos vonala az volt, hogy kilátástalan saját erőnkből az újjáépítés megkezdése. Újjáépítésre szerinte csak nagy amerikai kölcsön megkapása — és természetesen a kölcsönnel járó politikai feltételek teljesítése — után kerülhet sor. Míg a kommunista párt bizalmat öntött a dolgozó népbe, addig a kisgazdák vezetőinek legtöbbje fanyalogva, kritizálva, dohogva fékezett, terjesztette a csüggedést, szította az elégedetlenséget. Minthogy húszéves ellenzéki multra és ellenzéki tapasztalatra tekinthettek vissza, lassanként ki-

dolgozták azt a politikát, amely élvezte a hatalomban való részesedés minden előnyét és ugyanakkor megjátszotta az ellenzékiséget is.

A magyar dolgozó nép évtizedeken, sőt évszázadokon keresztül ki volt zárva a tényleges hatalom birtokából, ellenzékben állt az uralkodó osztállyal és ezért az ellenzékiség, a mindenkori kormánnyal szemben való bizalmatlanság oly mélyen ült benne, hogy amikor a hatalom kezdett átmenni a saját kezébe, a változott viszonyokhoz nem tudott gyorsan hozzáalakulni. Ezzel is táptalajt nyujtott a kisgazda ellenzékiségnek, melynek a háború pusztításai okozta nehézségek is bő teret nyujtottak. Ez, a hatalomban részvevő párt ellenzéki politikája átmenetileg komoly nehézségeket okozott, lazította a demokratikus erők összefogását, de amilyen mértékben haladt a kommunista párt vezetése alatt az újjáépítés, az ország talpraállítása, amily mértékben megnőtt ezzel kapcsolatban a nemzet önbizalma és hálája, úgy kezdett visszájára fordulni.

1945 nyarán már világos volt, hogy a kisgazdapárt, amely a parasztok között legkomolyabb versenytársunk volt, irányt vett a „nagyatádi útra". A mi feladatunk az volt, hogy e párt dolgozó paraszti és kispolgári tömegei előtt leleplezzük reakciós vezetőik igazi szándékait, hogy e népellenes vezetőket elszigeteljük és tömegeiket a mi befolyásunknak nyerjük meg.

Mi tisztában voltunk a szociáldemokrata és kisgazda vezetőség többségének kétkulacsosságával és ellenséges érzületével. Ezért gondosan ápoltuk mindazokat a szerves kapcsolatokat, a munkásegységfront bizottságait, pártösszekötő bizottságokat, a Függetlenségi Front helyi bizottságait és egyebeket, melyek módot adtak nekünk arra, hogy közvetlen befolyást gyakoroljunk koalíciós partnereink munkás- és paraszttömegeire. Ez a befolyásunk megnehezítette a szociáldemokrata és kisgazda vezetők különböző nyilt manővereit és gyakran arra kényszerítette

őket, hogy legalább kifelé a kommunistákkal való együttműködés látszatát keltsék.

Az 1945-ös választások tanulságai

A pártok erőviszonyaira először számszerűen azok az országgyűlési választások mutattak, melyet a felszabadulás után hét hónapra, 1945 november elején tartottunk. Ezen a választáson a kisgazdapárt abszolút többséget kapott, a szavazatok 56 százalékát. A kommunista párt a szociáldemokrata párttal fej-fej mellett haladt, a szavazatok 17 százalékát kapta, de a mandátumok közül eggyel több jutott neki és ezzel az ország második pártjává lett. A parasztpárt nem egészen 8 százalékot kapott.

A kisgazdapárt, mint az a választások előtti hetekben már világosan látszott, megkapta a parasztság szavazatának többségét; mögötte állt a városi kispolgárok zöme és szinte kivétel nélkül mögötte gyülekezett a fasiszta, tőkés, nagybirtokos, reakciós tömeg. Jellemző, hogy Budapesten, ahol a felszabadulás előtt semmi komoly szervezete nem volt. a szavazatok felét kapta.

A kommunista párt az országos átlagon felül kapott szavazatokat elsősorban Budapesten, ahol a nagyipari munkások több mint a fele szavazott rá, azután a bányavidékeken, ahol a bányászok túlnyomó többsége pártunkat támogatta (például Salgótarjánban az összes szavazatok 66 százalékát kapta a kommunista párt). 28 százalékot kapott pártunk Komárom megyében, ahol a tatai bányászok szavaztak ránk. Jellemző, hogy 28 százalékot kapott pártunk a tisztára paraszti Csanád megyében, mint ahogy a Tiszántúl paraszt megyéiben, a „Viharsarokban", az országos átlagot jóval meghaladó 24—25 százalékát kapta a szavazatoknak. A legkevesebb szavazatot kaptuk az ország nyugati, mezőgazdasági megyéiben, ahol a felszabadulás előtt a

fasiszta pártok komoly befolyással bírtak és ahol a katolikus, vallásos parasztság messze az átlagot meghaladó számban szavazott le arra a kisgazdapártra, melynek választási plakátjain ott volt a biblia, az olvasó, a kereszt.

A választási eredményekre hatással volt az a körülmény, hogy versenytársaink is értették a módját annak, hogy felhasználják ellenünk az államhatalom rendelkezésükre álló részét. Például a választások előtti napokban Budapesten és az iparvárosokban eltűnt az élelem, elsősorban a kenyér, ami néhány héttel az aratás után csak úgy állhatott elő, hogy szándékosan visszatartották.

Amikor a választás eredményeit kielemeztük, megállapítottuk, hogy szilárdan be vagyunk ágyazva a munkástömegek közé, hogy a parasztság legöntudatosabb rétegei, elsősorban a tiszántúli, földhözjuttatott, régi forradalmi hagyományokkal rendelkező parasztok jelentékeny része bennünket követ. Azt is megállapítottuk, hogy a földhözjuttatottak zöme, a Dunántúl nem szavazott ránk, túlnyomó többségében más pártokra szavazott. Mi azt hittük, hogy maga az a körülmény, hogy a földet a kommunista párt segítségével kapták, a földhözjuttatottak zömét már mellénk állítja. Az 1945-ös választások egyik tanulsága számunkra az volt, hogy nem tudtuk a dunántúli újgazdákkal megértetni, hogy a kapott földet elsősorban pártunknak köszönhetik s csak úgy tarthatják meg, ha minket támogatnak.

A választások eredményét a magyar, és hozzátehetjük, a nemzetközi reakció nagy örömmel fogadta. Ezt az örömet kissé lelohasztotta az a körülmény, hogy a kommunista párt erősnek mutatkozott nemcsak az ipari munkásság, de a parasztság körében is. Pártunk a választási eredményeket arra használta fel, hogy pozícióját tovább erősítse. Ezért magának követelte a miniszterelnökhelyettességet és a belügyminisztériumot, amit megfelelő huzavona után meg is kapott. Ez bátorságot öntött azokba, akiket a kis-

gazda siker elcsüggesztett. Hogy befolyásunkat az állam-gépezetre megerősítsük, létrehoztuk a Gazdasági Főtanácsot, mellyel fokozatosan befolyásunk alá vontuk a gazdasági élet kulcspozícióit. A választások eredményeként tehát pártunk kiterjesztette befolyását az államhatalom akkor legfontosabb területein.

A választások eredményeképpen a kisgazdapárté lett a miniszterelnökség és a miniszteri helyek fele. Választási sikerének hatására ugrásszerűen megnőtt a reakció. Kezdtek visszaözönleni a nyugatra szökött katonatisztek és horthysta tisztviselők. Egyre inkább meglassúdott az államapparátusból a nép ellenségeinek eltávolítása. A horthysta jegyzők a faluban és a hasonszőrű tisztviselők a városokban úgy érezték, hogy most már szabadon lélekezhetnek és egyre merészebben léptek fel a demokrácia vívmányaival szemben. Megerősödött az általános roham a felszabadulás egyik legnagyobb eredménye, a földosztás ellen. A régi földbirtokosok és ügyvédeik a legkülönbözőbb címeken kezdték visszakövetelni az újgazdáktól a földet. A választásokat követő két-három hónap alatt ez országos jelenséggé változott. Volt olyan járás, ahol 1946 januárjában a kiosztott földek 18 százalékát már visszaítélték a régi tulajdonosaiknak és nem egy járásban a juttatott földek 75 százaléka ellen indult meg visszajuttatási eljárás. A horthysta jegyzők és tisztviselők, akik akkor a falvak többségében még megvoltak, minden módon elhúzták a juttatott földek, házhelyek telekkönyvi átírását és így fokozták az újgazdák bizonytalanságát. Kezdték üldözni a földhözjuttatott telepeseket, a sváb földekre került újgazdákat. És ez az üldözés hamarosan nemcsak az újgazdákkal, de a kommunistákkal és a demokrácia őszinte híveivel szemben is egyre erőteljesebb és kihívóbb lett.

A földhözjuttatott parasztság, melynek száma több mint félmillió volt az országban, most kezdte csak észrevenni, hogy mit jelentett a kisgazdapárt választási győ-

zelme. Abból a rohamból, amely a kiosztott földek visszavételére indult, sokkal jobban megértette, hogy miről van szó, hogy mit jelent a kisgazda demokrácia, mint a kommunista ujságcikkekből és népgyűlési magyarázatokból.

Pártunk a dolgozó tömegek élén megvédi a földreform vívmányait és megkezdi a harcot a tőke ellen — az államosításért

Az általános támadás hatására a földhözjuttatott parasztság megtalálta hozzánk az utat, pártunkhoz fordult segítségért. Egyre fokozódó számban jelentkeztek szervezeteinknél a megriadt parasztküldöttségek és védelmet kértek tőlünk. Volt olyan küldöttség, amely 300 tagból állott. Pártunk természetesen segítségére sietett szorongatott szövetségesének, a dolgozó földhözjuttatott parasztságnak és kiadta a jelszót: „Megvédjük a földet", „Földet vissza nem adunk".

Ezzel egyidejűleg ellentámadásba mentünk át a reakció minden megjelenési formája ellen. A falvakban és városokban mozgósítottuk a tömegeket és népítéletek, népmozgalmak formájában sorra távolítottuk el a falvakból, a városi közigazgatásból a reakciós elemeket. Száz és száz községben, városban a néptömegek, miután nyilvános gyűlésen határozatot hoztak, eltávolították, kiűzték a jegyzőt, vagy más népellenes elemet. A népítéletek következtében, melyeket pártunk vezetett, megnőtt a tömegek önbizalma és a vidéken kezdték visszaszorítani a felbátorodott reakciót. Ezzel párhuzamosan pártunk megindította a harcot arra, hogy a kisgazdapártba beépült reakciós elemeket leleplezze, onnan kiszorítsa, elszigetelje őket a kisgazdapárt rendes, demokratikus dolgozó paraszti és kispolgári tömegeitől és ezeket a tömegeket az

ország demokratikus építésének szolgálatába állítsa. Pártunk követelte, hogy a kisgazdapárt lépjen fel saját reakciós elemeivel szemben, segítsen biztosítani a földosztás eredményeit és zárja ki tagjai sorából a legismertebb reakciósokat. E követelések mellett nyiltan fellépett a kisgazdapárt balszárnya is, ami mutatta, hogy befolyásunk kezdett tért hódítani e párt demokratikus rétegeiben.

A reakció támadása következtében megerősödött a munkásegység és a munkás-paraszt szövetség szorosabbra fogásának követelése. Pártunk kezdeményezésére 1946 március első napjaiban a Függetlenségi Fronton belül létrejött a Baloldali Blokk, mely a kommunista, a szociáldemokrata és a parasztpárt mellett a Szakszervezeti Tanácsot is magában foglalta. Ez az új szervezet, melynek pártjai a választásokon majdnem 42 százalékát kapták a szavazatoknak, a kommunista párt befolyásának megerősödését jelentette az egész munkásosztályra és a szegényparasztságra, s erősen korlátozta a szociáldemokrata párt vezetőinek manőverezési lehetőségeit ellenünk.

1946 március elején a Baloldali Blokk követeléseink nyomatékául felvonultatta a budapesti munkásságot. Az imponáló, fegyelmezett, 400 000-en felüli tüntető nagygyűlés fenyegető hatására a kisgazdapárt kénytelen volt teljesíteni követeléseinket. Országgyűlési képviselő tagjai közül a 21 legkompromittáltabbat kizárta, beleegyezett abba, hogy az újgazdákat a juttatott földről semmi címen nem lehet kimozdítani, valamint abba is, hogy a szénbányák után az olaj- és bauxitbányákat is államosítják, a bankok állami felügyelet alá kerülnek, a csepeli Weiss Manfréd, a Ganz-gyárak, az ózdi vaskohászati üzemek állami kezelésbe kerülnek, s hogy a bizottságokban, melyek az államapparátust a reakciós elemektől megtisztítják, a szakszervezetek képviselői is helyet kapnak. A reakcióra mély benyomást tett a budapesti munkásság százezreinek egységes fellépése. Ez a „rohamcsapat", a magyar munkás-

osztály több mint fele, a fővárosban összpontosult „proletárököl" meghatványozta pártunk befolyását.

Négy hónappal a kisgazda választási győzelem után dolgozó nép pártunk vezetésével tehát jelentékeny csapást mért a reakcióra. Ez a csapás természetesen megerősítette befolyásunkat mind a proletariátuson, mind a földhözjuttatott, dolgozó parasztságon belül. Amint az orosz parasztság a Djenyíkin és Kolcsak hátában megjelent „demokrata" földbirtokosok és tábornokok garázdálkodása láttára értette meg, hogy jobb a bolsevikokkal tartani, úgy nálunk az az általános roham, amely a kiosztott földek visszavételére kezdődött, érttette meg a parasztsággal a kisgazdapárt igazi arculatát. Az újgazdák tíz- és százezrei jöttek rá, hogy érdekeik szilárd védelmezője és segítője a kommunista párt, és hogy a földet, amelyet 1945 őszén olyan biztonsággal magukénak tekintettek csak a kommunista párt segítségével tarthatják és védhetik meg. A reakció támadása a földosztás ellen tehát végeredményben megerősítette a kommunista párt vezetése alatt álló munkás-paraszt szövetséget.

Az 1945-ös választások eredményein felbátorodva a reakció erejét jóval meghaladó támadásba kezdett a népi demokrácia vívmányai, elsősorban a földreform ellen. Pártunk felismerte, hogy az ellenség túlságosan előre merészkedett és ellentámadásba menve át, messze a kiindulási vonala mögé verte vissza a reakciót. Ezeknek a harcoknak lett az eredménye, hogy pártunk vezető szerepe megnőtt, megerősödött a munkásegység és a munkás-paraszt szövetség, megszilárdult a földreform és — ami új jelenség volt — az ellentámadás sikere lehetővé tette, hogy *megkezdődjön a küzdelem a tőke ellen, az államosításért.* Az államosítás kiterjesztése a bankok, a nehézipar döntő üzemeinek állami ellenőrzésbe vagy kezelésbe vétele mutatta, hogy milyen irányt *sikerült* adnunk a további fejlődésnek. Mi 1946 márciusáig a fő tüzet a feudális nagybirtok

felszámolására, a fasizmus maradványainak megsemmisítésére irányítottuk; a tőkés rendszer ellen még nem hirdettünk általános harcot. Most fordulat kezdődött: nem általános roham a kapitalizmus ellen, de elfoglaltuk a tőkések előretolt, exponált olyan fontos állásait, melyek megkönnyítették, elősegítették továbbhaladásunkat a proletárdiktatúra irányába.

Az 1946 márciusi sikeres ellentámadás folytatásaként szakadatlanul haladt tovább a kisgazdapárt reakciós elemeinek leleplezése, eltávolítása és elszigetelése. A kisgazdapárt állandóan kénytelen volt hol egyenként, hol kisebb csoportokban kizárni vagy eltávolítani az ilyen módon kompromittált tagjait. „Szalámi taktikának" nevezték akkor ezt az aprómunkát, amellyel napról-napra szeleteltük, faragtuk le a kisgazdapártban megbúvó reakciót. Ezekben a harcokban, amelyek szünet nélkül folytak, őröltük fel az ellenség erejét, csökkentettük befolyásukat a dolgozó parasztok tömegeire s egyben mélyebbre eresztettük saját gyökereinket, elmélyítettük befolyásunkat.

Pártunk eredményes harca a dolgozók életszínvonalának emeléséért; a jó pénz megteremtése

Miközben ezek a harcok folytak, a gazdasági fronton jelentkezett nem kevésbbé fenyegető veszély. 1917-ben Oroszországban a tőkések azt remélték, hogy „az éhség csontkeze, a népnyomor ragadja torkon" a forradalmat, s a városok és ipari központok kiéheztetésével remélték térdrekényszeríteni a dolgozó tömegeket. Nálunk a pénzromlás, az infláció fenyegetett az 1946-os év folyamán azzal a veszéllyel, hogy a vele kapcsolatos gazdasági zavarok, élelmezési bajok, szenvedések és nélkülözések miatt ellenünk fordul a város és a falu dolgozó népe. Az infláció

elsősorban s egyre gyorsuló ütemben a dolgozó tömegeket sujtotta. Nekünk ezen a téren tapasztalataink nem voltak és különösen az első időben szinte tehetetlenül álltunk ezzel a jelenséggel szemben. A régi rend hívei kárörvendve látták az infláció növekedését és ezzel együtt a dolgozó nép elégedetlenségének fokozódását. Azt hirdették, hogy ebből a bajból saját erőnkből nem is tudunk kilábalni, itt csak a külföldi — értsd: amerikai — kölcsön segít. Ennek az elméletnek megfelelően ezek az elemek mindent megtettek, hogy a pénz romlását ne tudjuk megfékezni és e célra az államgépezet rendelkezésükre álló részét is tőlük telhetően felhasználták. Jellemző volt magatartásukra, hogy amikor június elején pártunk sürgetésére a kisgazda miniszterelnök vezetésével összeült végre egy értekezlet, amelynek célja az infláció megfékezésére szolgáló rendszabályok kidolgozása lett volna, az ülés kezdetén a kisgazda miniszterelnök és pénzügyminisztere azzal az indokolással, hogy nekik egy fontosabb megbeszélésre kell menni, elhagyták az ülést. A kisgazdapárt pénzügyi szakértője, a Nemzeti Bank volt igazgatója pedig hozzászólását azzal kezdte: szerintem a legjobb az volna, ha az infláció folytatódnék.

Ilyen viszonyok között a kommunista pártra hárult a jó pénz megteremtésének feladata. Pártunk augusztus 1-re tűzte ki a pénzreform napját. Az időpont körül nagy vita volt, mert a szociáldemokrata párt pénzügyi szakértője, aki egyébként később Londonba szökött, amellett kardoskodott, hogy ezt a dátumot tegyük későbbre, október 1-re. Ez azt jelentette volna, hogy a dolgozó nép szenvedései, melyeket a pénzromlás okozott, két hónappal tovább tartottak volna. Már pedig e követelés teljesítésének beláthatatlan következményei lehettek volna, mert a nélkülözések olyan fokot értek el, hogy július utolsó napjaiban már Miskolcon, Ózdon, Kunmadarason fasisztaízű megmozdulások keletkeztek belőle.

Minthogy a kommunistákon kívül senki sem bízott a jó pénz sikerében, nem is kértek részt az előkészítésből sem. Ez a munka az egész ország előtt a kommunista párt vállaira nehezedett. Barát és ellenség feszült várakozással tekintett e vállalkozás sorsa elé. Amikor azután augusztus első napjaiban kiderült, hogy a pártnak sikerült ezt a nehéz és számára szokatlan feladatot jól megoldania, természetesen ugrásszerűen megnőtt a befolyása a munkások és szegényparasztok között, de még az értelmiségiek és azon kispolgári tömegek között is, melyek maguk is áldozatai voltak a pénzromlásnak. A jó forint százezrekkel és milliókkal érttette meg, hogy pártunk felismeri a dolgozó tömegek szükségleteit és ki tudja elégíteni ezeket a szükségleteket. Élesen és világosan mutatkozott meg újra: a mi politikánk a dolgozó tömegek gazdasági érdekeinek kielégítésével vágott egybe, ellenségeink és versenytársaink viszont a dolgozó tömegek nyomorának fokozásától remélték céljaik elérését.

Pártunk egy sor más kérdésben is megmutatta, hogy meg tudja védeni a dolgozó nép érdekeit. A parasztságot például ezekben a hónapokban rendkívül zaklatta a malomuzsora. Pártunk erre felvetette a malmok állami ellenőrzését, amely ellen a malomuzsorában érdekelt kisgazda tőkések azonnal tiltakoztak. Ezzel elidegenítették maguktól és mifelénk irányították a dolgozó parasztság egy részének rokonszenvét. Mi a háborúsujtotta parasztgazdaságok és a földhözjuttatottak megsegítésére javasoltuk, hogy a 15 holdon aluli gazdákat mentesítsék a beszolgáltatás terhei alól és helyette a jómódú parasztokat és kulákokat, valamint az úri birtokosokat jobban terheljék meg. A kisgazdapárt ezt is elutasította és végülis hosszú huzavona után csak a 8 holdon aluliakat mentesítették. Az újjáépítés költségeinek fedezésére a kommunista párt a munkásság helyeslése mellett vagyondézsmát követelt azzal, hogy „fizessenek a gazdagok". A kis-

gazdapárt ezt is ellenezte, a szociáldemokrata párt fanyalogva, viszolyogva foglalt hozzá állást. Mindezek és egy sor hasonló kisebb kérdés felvetése lassan, de biztosan tovább mélyítették pártunk befolyását a munkás- és paraszttömegekben.

A Magyar Kommunista Párt III. kongresszusa. A tőke elleni általános támadás megindulása

E sikerek lehetővé tették, hogy pártunk III. kongresszusa, mely 1946 szeptember végén ült össze, folytassa és határozottabban kirajzolja a márciusban megkezdett utat. A kongresszus fő jelszavai voltak: „Ki a nép ellenségeivel a koalícióból!" „Nem a tőkéseknek, a népnek építjük az országot!" Ez az utóbbi jelszó már magában foglalta a tőkés rendszer elleni általános harc szükségességét és tudatosítását is. A kongresszus célkitűzései között a legfontosabb a népi demokrácia megvalósítása, mert „csak a népi demokrácia teszi lehetővé, hogy országunk polgárháború nélkül haladjon a szocializmushoz". A III. kongresszus ennek a célkitűzésnek megfelelően egy sor részletkövetelést állított fel, melyek összessége, bár még mindig nem jelentett általános támadást a tőkések ellen, de további fokozatos visszaszorításukat és korlátozásukat tűzte ki célul, s amelyek megvalósulása a szocialista szektor további fokozatos térhódítását eredményezte.

A reakció eközben új reményt merített a közelgő béketárgyalásokból. Arra számított. hogy a szovjet csapatok a békekötés után néhány hónap mulva elhagyják az országot. De tanult a márciusi nagy tömegmegmozdulásból és tudta, hogyha nyiltan harcot indít a demokrácia vívmányai ellen, akkor a kommunista párt a dolgozó tömegek segítségével ezt a szándékát meg tudja hiúsítani. Ezért földalatti összeesküvéshez folyamodott, hogy a régi horthysta rend híveinek, a nyilasoknak, a hadseregben,

a rendőrségben megbúvó ellenséges elemeknek összefogásával, valamint a külföldi imperialista erők segítségével a megfelelő pillanatban fegyveresen semmisítse meg a népi demokrácia összes vívmányait. Az összeesküvők, amint kiderült, elsősorban a kisgazdapárt vezetőire támaszkodtak.

Az összeesküvés olyan előrehaladott stádiumban volt, hogy leleplezése előtt néhány nappal egyik vezetője önelégülten mondhatta, „a zongora fel van hangolva, csak játszani kell rajta". Olyan biztosak voltak ekkor a dolgukban, hogy az angol „munkás"-kormány jegyzékben kérte, hogy a Németország angol zónájában „összegyüjtött" 3 500 csendőrt a magyar kormány engedje haza.

Pártunk teljes erővel nekilátott, hogy az összeesküvésen keresztül a dolgozó nép, elsősorban a parasztság elé tárja, hogy micsoda veszély fenyegette erről az oldalról. Felismertük, hogy az összeesküvés leleplezése az ellenség olyan vereségét jelenti, melynek következtében az eddigi lassú, óvatos, lépésről-lépésre haladó taktikánk meggyorsulhat, a fokozatok, átmeneti megoldások után merészebben törhetünk a célra. A harc 1946—1947 telén az összeesküvők körül emiatt rendkívül kiélesedett. A kisgazdapárti vezetők legtöbbje, jól ismerve az összeesküvés méreteit, kétségbeesetten védekezett. Segítségükre sietett a szociáldemokrata vezetők zöme. Egyrészt felajánlották pártunknak, hogy „közvetítenek" köztünk és az összeesküvők között. Másrészt, hogy a munkásosztály figyelmét, amely az összeesküvésre terelődött, elvonják és pártunk erőit lekössék, 1946 decemberében hirtelen elkezdték követelni az üzemi bizottságok újjáválasztását. Pártunk a szociáldemokrata „közvetítést" élesen elutasította, az üzemi bizottsági választások kérdésében pedig, miután gondoskodott róla, hogy az első néhány tucat üzem választása súlyos szociáldemokrata vereséggel végződjön, meghátrálásra kényszerítette a szociáldemokrata pártot, amely

kénytelen volt lemondani ebben a helyzetben az üzemi bizottsági választásokról.

Az összeesküvés felgöngyölítése közben a szálak a kisgazdapárt egyik miniszteréhez, sőt főtitkárához, Kovács Bélához is vezettek. A kisgazdapárt az összeesküvés felszámolása folyamán kénytelen volt újra egy sor tagját kizárni; közülük sokan mint összeesküvők, börtönbe kerültek. Vallomásaikból kiderült, hogy az összeesküvés célja a régi tőkés, nagybirtokos rend visszaállítása volt, hogy a földet vissza akarták adni régi tulajdonosaiknak, a munkásságot, parasztságot megfosztották volna szerzett jogaiktól és hogy e terveket véres, fegyveres terrorral, külföldi, imperialista segítséggel akarták végrehajtani. Mindez természetesen mély benyomást keltett a dolgozó tömegekben és növelte a rokonszenvet pártunk iránt.

1947 májusában az amerikai imperialisták európaszerte általános támadást kezdtek a kommunista befolyás visszaszorítására. Kikényszerítették Francia-, Olasz- és Finnországban a kommunista pártok kiszorítását a kormányból. Hasonló célú magyarországi törekvéseik előkészítésére Svájcba hívták a kisgazda miniszterelnököt, Nagy Ferencet, akivel megbeszélték a magyarországi tennivalókat. Miközben Nagy Ferenc Svájcban járt, itthon előkerültek a bizonyítékok, melyekből kiderült, hogy az összeesküvők tulajdonképpeni vezetője Nagy Ferenc volt.

A kormány, miután erről tudomást szerzett, egyhangúlag, a kisgazda miniszterek hozzájárulásával, felszólította Nagy Ferencet, hogy azonnal térjen haza és tisztázza magát. Nagy Ferenc azonban jól tudva, hogy a vádak ellene alaposak, jobbnak tartotta, hogy a miniszterelnökségről lemondjon és Svájcban maradjon, ahonnan hamarosan az Egyesült Államokba emigrált.

Az a körülmény, hogy a kisgazdapárt vezetője nem mert visszatérni, mindenki előtt nyilvánvalóvá tette, hogy az ellene emelt vádak igazak. Május 31-én mondott le

Nagy Ferenc. Három nap mulva megszökött az országból Varga Béla katolikus pap, az országgyűlés kisgazda elnöke, aki szintén benne volt az összeesküvésben. Ez az eset is óriási feltűnést és megdöbbenést keltett mindenütt, nem utolsó sorban a paraszti tömegekben. A kisgazdapárt vezetősége az országos felháborodás hatására június 3-án mindkettőjüket egyhangúlag kizárta a pártból.

Pártunk ilyen módon szívós, céltudatos munkájával leleplezte az ellenséget, meghiúsította azt a tervét, hogy a megtévesztett parasztság és kispolgárság tömegeire támaszkodva visszaállítsa a régi tőkés, nagybirtokos rendszert. Az összeesküvés leleplezésével a kisgazdapárt paraszti és kispolgári tömegeinek jó részét kivontuk a reakció befolyása alól. Elszigeteltük a tőkés elemeket és rákényszerítettük őket arra, hogy most már ne demokratikus mezben, ne fedezékből, hanem nyiltan, felismerhetően, saját zászlajuk alatt kelljen fellépniök. A tőkés, nagybirtokos, fasiszta vagy a papi reakció befolyása alatt álló rétegek hátat fordítottak a kisgazdapártnak, mely nem nyujtott többé fedezéket számukra s amely így kezdett szétesni. Töredékeiből három-négy, a Függetlenségi Fronttal szemben ellenzéki párt kezdett kialakulni.

Ebben a helyzetben nem engedtünk időt az ellenségnek arra, hogy rendezze sorait, átszervezést, átcsoportosításokat hajtson végre, hanem új választásokat javasoltunk azokban a hetekben, amikor az új, ellenzéki, reakciós pártok között a legnagyobb volt a zavar, a kapkodás, a tanácstalanság és a versengés.

Az 1947-es választási győzelem

A nyugati imperialisták, akik két és fél éven át a kisgazdapárton keresztül igyekeztek céljaikat elérni, most, miután e párt vereséget szenvedett, kísérletet tettek arra is, hogy a szociáldemokrata pártot tolják a kommunista

párttal szemben előtérbe. Ennek megfelelően a szociáldemokrata párt irányt vett arra, hogy a kisgazdapárt széthulló tömegeit maga mögött egyesítse és hogy ő álljon az élre és ő folytassa a demokrácia, a kommunista párt ellen azt az aknamunkát, amely a kisgazdapártnak nem sikerült.

A szociáldemokrata párt ennek megfelelően a választások előtt elkezdte hangoztatni, hogy neki kell a választásokból a legnagyobb pártként kikerülni. A Népszavában átlátszó célzatú, „megértő" cikkek jelentek meg, melyek lényegében felhívták a „volt" fasisztákat, hogy szavazzanak a szociáldemokrata pártra. Szervezni kezdték a B-listásokat, a hivatalokból eltávolított demokráciaellenes elemeket. A választói jegyzékek összeállításánál a legnagyobb hévvel védték a fasiszta elemek választójogát abban a reményben, hogy ezek szavazatait megkapják. A kommunista pártra célozva kezdték hangoztatni, hogy megvédik hazánk függetlenségét az olyan törekvésekkel szemben, amelyek „szovjet tagállamot" akarnak belőle csinálni. Állást foglaltak „mindenféle diktatúra ellen". Elkezdték emlegetni a „kommunista terrort", ígérték a „félelemnélküli életet", a parasztokat biztosították arról, hogy ők is a „kolhoz- és csajka-rendszer" ellen vannak. Egyszóval megjátszották a kommunistaellenes elemek gyüjtőpártjának szerepét.

A mi pártunk ezzel szemben erőteljesen visszavágott. Leleplezte ezeket a manővereket és egyben rámutatott arra, hogy megértek a viszonyok a szerves munkásegység megvalósítására, a két párt egyesülésére. E kérdésfelvetés, mint kiderült, nagy visszhangra talált a szociáldemokrata munkások között is, akik megértették az összeesküvés tanulságait és egyben megzavarta azokat a kisgazdapártról leszakadó elemeket, melyek a kommunista párttal szemben esetleg a szociáldemokrata pártra szavaztak volna. A szociáldemokraták kénytelenek voltak a munkásegység nevében velünk közös választási felhívást

aláírni, ami szintén megnehezítette, hogy a kommunista-ellenes elemek gyüjtőpártjává válhasson.

A választás előtti napokban már világosan látható volt, hogy a szociáldemokrata párt azt a célját, hogy a kommunista pártot háttérbe szorítsa, nem fogja elérni. A kisgazdapárti reakció ellen vívott sikeres harc eredményeképpen a szociáldemokrata munkások egy része megindult a kommunista párt felé; ugyanilyen áramlás mutatkozott éppen a választás előtti hetekben a parasztság részéről is. A választások napján, 1947 augusztus 31-én egy sor szociáldemokrata provokációs kísérlet történt, amit megkönnyített az a körülmény, hogy a belügyminiszter, az áruló Rajk László, összejátszott velük. Ezek a provokációk idéztek ugyan elő némi zavart a választásokon és csökkentették valamelyest a kommunista szavazatok számát, de magát a fejlődés menetét nem tudták megakadályozni. Amikor a szavazatokat összeszámlálták, kiderült, hogy a kommunista párt lett az ország első pártja és a szociáldemokrata pártnál is, a kisgazdapártnál is 50 százalékkal több szavazatot kapott.

A kommunista párt az 1945-ös választások óta eltelt 22 hónap alatt majdnem 40 százalékkal emelte meg szavazatainak számát. Jelentékeny sikert aratott a parasztpárt is, a kommunista párt hű szövetségese. E két párt együttvéve 400 000 új szavazatot nyert. Ugyanakkor a szociáldemokrata párt szavazatainak száma majdnem 10 százalékkal csökkent. A kisgazdapárt elvesztette 1945-ös szavazatainak 71 százalékát. Hogy helyenként mennyire csak fügefalevél volt ez a párt a reakció számára, arra jellemző, hogy olyan paraszti megyékben, mint Vas, Zala, Győr, Sopron, szavazatainak 85—90 százalékát elvesztette.

Mit mutattak az 1947-es választás számai? Először is azt, hogy pártunk már akkor meghódította az egész ipari munkásság nagy többségét. Az országos 40 százalékos szavazatnöveléssel szemben Budapesten, ahol az ipari

munkások több mint fele lakott, pártunk szavazatait 53,4 százalékkal emelte és jóval maga mögött hagyta a szociáldemokrata pártot. Tovább emelte befolyását pártunk a vidéki munkásság között is. Salgótarjánban például 75 százalékát kaptuk a szavazatoknak. A szécsényi bányászjárásban 48,7 százalékát, az esztergomi járásban, a dorog-tokodi iparvidéken 43,4 százalékot kaptunk. A tatai bányászjárásban 40,7 százalékot kaptunk. Az egyes bányászközségekben 80—90, sőt gyakran 100 százalékát kaptuk a szavazatoknak.

Nem kevésbbé fontos volt azonban számunkra, hogy a választás számai megmutatták, hogy a parasztság is megindult pártunk felé. A legnagyobb százalékos növekedést éppen a Dunántúl parasztjai között, általában a tipikusan paraszti megyékben értük el. Somogy megyében 136 százalékkal, Szatmár megyében 107,1 százalékkal, Zemplén megyében 102,8 százalékkal, Zala, Vas, Sopron megyékben 100 százalékkal, Szabolcs megyében 75,2 százalékkal szereztünk több szavazatot, mint 1945-ben. Volt egy sor paraszti járás, ahol megháromszoroztuk szavazatainkat. Az olyan tisztára mezőgazdasági járásban, mint a sátoraljaújhelyi, 45,6 százalékot kaptunk, a gyulaiban 41,5 százalékot, az orosházában 40,5 százalékot, a villányiban 35,7 százalékot és így tovább.

A választás megmutatta, hogy megnyertük a proletariátus nagy többségét és pártunk mögé kezdett felsorakozni a dolgozó parasztság is: kezdtek megérni a proletárdiktatúra előfeltételei.

A választás után ellenségeink még egy kísérletet tettek, hogy a kisgazdapárt és a szociáldemokrata párt segítségével a kommunistákat kiszorítsák a kormányból. Erre a célra felhasználták az elégedetlenséget, mely a kisgazdapártban a választási vereség miatt mutatkozott és egy hirtelenében összehívott pártkongresszuson reakciós vezetőséget akartak választani. Néhány rövid nap alatt ez a kísérlet meghiúsult és a kisgazdapárt új vezetősége Dobi István-

nal az élén olyan elemekből került ki, melyek 1945 óta szilárdan kitartottak a kommunista párttal való együttműködés mellett. Hosszabb és nehezebb volt a küzdelem a szociáldemokrata párttal, melynek vezetői ugyancsak a választási kudarc okozta elégedetlenségre támaszkodva élére álltak annak a megmozdulásnak, amely lényegében a régi koalíció megszüntetését és új, kommunisták nélküli kormányt tűzött ki céljául. Ezért teljesíthetetlen követelésekkel léptek fel, például maguknak követelték a belügyminisztériumot. Pártunk ezeket a követeléseket élesen elutasította s a szociáldemokrata munkástömegekre apellált, melyeknek a szociáldemokrata vezetők persze nem merték tudomására hozni igazi célkitűzéseiket és emiatt kénytelenek voltak meghátrálni. Szeptember végén megalakult az új kormány, melyben a megváltozott helyzetnek megfelelően a kommunista párt vezető szerepe még jobban kidomborodott. Az országgyűlésen a Baloldali Blokk most már abszolút többséggel rendelkezett.

Pártunk a kormányalakítás után meggyorsította a fejlődés iramát. Mindenekelőtt irányt vett arra, hogy a kisgazdapártról leszakadt, magát Magyar Függetlenségi Pártnak nevező fasiszta szervezetnek, a Pfeiffer-pártnak lehetetlenné tegye demokráciánk további építésének szabotálását. Dacára annak, hogy e párt bebizonyíthatóan fasiszta működést fejtett ki, a szociáldemokrata párt vezetői mégis védelmére siettek. Nyiltan kijelentették, hogy ezt azért teszik, mert Pfeifferék kiszorításával még jobban megnövekedne a kommunista befolyás. Olyan helyzet alakult ki végülis, hogy a fasiszta Pfeiffer-párt megszüntetését követelte már a kisgazdapárt is, a szociáldemokrata párt vezetői pedig csak az utolsó pillanatban, hosszas, hajnalig tartó vita és ülésezés után, pártunk és saját tömegei fenyegető nyomására járultak hozzá ehhez a lépéshez. Pfeiffer eközben Bécsbe szökött, ahol a maga és pártja nevében nyiltan a demokrácia ellenségének vallotta

magát, ami általános felháborodást keltett s meggyorsította pártjának feloszlatását. A dolgozó tömegek, elsősorban az ipari munkásság, lelkes helyesléssel vették tudomásul e fasiszta szervezet megszüntetését és felháborodással tárgyalták a szociáldemokrata párt fasisztamentő kísérletét. Amióta a kisgazdapárt helyét a kommunisták elleni harc első vonalában a szociáldemokraták foglalták el, kezdtek gyorsan lelepleződni; saját munkástömegeik is egyre növekvő gyanakvással és elégedetlenséggel figyelték működésüket. Egyre nehezebb lett e vezetők számára az a kétkulacsos politika, amit addig űztek, amíg a kisgazdapárti reakció állt előtérben.

A Pfeiffer-párt feloszlatását napokon belül egy újabb fontos lépés követte, a nagybankok államosítása, mellyel a magyar ipar jelentékeny része államosításra került. Az államosított iparok munkássága, de az egész munkásság nagy lelkesedéssel és örömmel fogadta ezt az intézkedést, melyet pártunk tűzött napirendre s amelyet a szociáldemokraták hátráltató akciói dacára meg is valósított.

Az áruló szociáldemokrata vezetők leleplezése; a munkásosztály egységes, marxista—leninista pártjának megteremtése

Az államosítás még jobban elmélyítette pártunk befolyását a dolgozó tömegekben és lehetővé tette, hogy döntő csapást mérjünk a szociáldemokrata pártban meghúzódó ellenséges erőkre. Külön bizottságot alakítottunk erre a célra. Egyre nyiltabban és élesebben lepleztük le azokat a fondorlatokat és manővereket, melyekkel a szociáldemokrata vezetők népi demokráciánk fejlődését gátolták és a nép ellenségeinek garázdálkodását elősegítették. A két párt helyi összekötő bizottságain keresztül mozgósítottuk a pártvezetőségükkel fokozatosan ellentétbe kerülő budapesti szociáldemokrata munkástömegeket is. Mind-

ezek hatása alatt 1947 decemberében nyilt válság tört ki Budapesten, a szociáldemokrata párt fellegvárának szervezeteiben, melyet elősegített, hogy konkrét példákkal lepleztük le egyes szociáldemokrata vezetők együttműködését a fasisztákkal, vagy az imperialista kémekkel.

A munkások felháborodva vettek minderről tudomást és mert a szociáldemokrata pártvezetés tétovázott, sőt mentegette az árulókat, tagjai kezdtek országszerte átlépni a kommunista pártba. Egyébként a kommunista párt felé özönlés 1947 végén és 1948 elején nemcsak az ipari munkások, de a parasztok között is megkezdődött. Sajtónk napról-napra hozta például azokat a híreket, hogy nagy parasztközségek férfilakosságának többsége kérte pártunkba való felvételét. A párt felé özönlő tömegek 1948 február közepén valóságos földcsuszamlást okoztak a szociáldemokrata pártban. A február 15-ét megelőző egy hét alatt 40 000 új tag kérte pártunkba való felvételét. Ezeknek zöme a nagybudapesti üzemek szociáldemokrata munkásai közül került ki. Helyenként egész szociáldemokrata üzemi szervezetek kollektíven kérték a felvételüket pártunkba.

Ez a párt felé özönlés azt mutatta, hogy végleg elhódítottuk a szociáldemokrata párt munkástömegeit. A szociáldemokrata pártban megmaradt munkások pedig egyre türelmetlenebbül követelték áruló vezetőik eltávolítását és a kommunistákkal való egyesülést. A szociáldemokrata sajtó a pártunkba átlépőket úgy akarta elriasztani, hogy helyezkedőknek, menekülő patkányoknak nevezte őket. De ez csak olaj volt a tűzre. Ennek a fejlődésnek láttára a szociáldemokrata „baloldali" vezetők merész manőverbe fogtak. Hogy mentsék, ami menthető, 1948 február 18-án nyilt gyűlésen kizárták legjobban kompromittált vezetőiket, közölték, hogy rendkívüli pártkongresszust kívánnak összehívni a kommunista párttal való egyesülés kimondására. Ennek megkönnyítésére kér-

ték a kommunista pártot, hogy a küszöbönálló egyesülésre való tekintettel március 15-ig szüntesse meg a szociáldemokrata tagok felvételét. Bár pártunk ezt a kérést teljesítette, a szociáldemokrata párt sorsán már ez sem tudott változtatni. Megállapítottuk, hogy 1948 első három hónapjában több mint 200 000-en kérték felvételüket pártunkba, ebből körülbelül 100 000 szociáldemokrata munkás, a többi elsősorban kisgazdapárti paraszt.

A harc az ipari munkásság nagy többségének megnyeréséért a kommunisták győzelmével, a szociáldemokrata párt teljes vereségével végződött. 1948 júniusában a lenini-sztálini elvek alapján egyesült a két párt és ezzel szervezetileg is megvalósult a magyar kommunisták vezetése alatt a munkásosztály egysége.

Így valósítottuk meg a proletárdiktatúra létrejöttének két alapfeltételét, a munkásosztály túlnyomó többségének és a dolgozó parasztság döntő részének megnyerését. A fejlődés ettől kezdve meggyorsult: 1948 március végén államosítottuk a száz munkásnál többet foglalkoztató üzemeket. Az ipari munkások nagy többsége már államosított üzemekben dolgozott, s mi kiadhattuk a jelszót: „Tiéd az ország, magadnak építed!"

Az a körülmény, hogy a kisgazdapárt mögött felsorakozott reakciós erőket már 1947 folyamán megvertük, míg a szociáldemokrata árulókra csak 1948-ban került a sor, nem jelenti azt, hogy mi a munkásosztály többségét csak 1948-ban nyertük meg. A munkásosztály döntő többsége már mögöttünk állt 1946—1947 telén. E többség nemcsak azt jelentette, hogy pártunkban számszerűleg több volt az ipari munkás, mint a szociáldemokrata pártban, hanem azt is, hogy a szociáldemokrata munkások is egyre inkább pártunk jelszavait, utasításait követték; hasonlóképpen a pártonkívüliek is. E többség nélkül, mely 1947-ben a választáson számszerűleg is jelentkezett,

nem tudtuk volna 1946—1947-ben megvívni a döntő csatát. A szociáldemokrata párt szervezeti összeomlása utólagos következménye volt annak, hogy munkástagjainak zömét már előzőleg megnyertük, elhódítottuk. A proletárdiktatúra megvalósulásának nálunk is — mint egyebütt — az első alapfeltétele a munkásosztály többségének megnyerése volt.

Sikereinkkel kapcsolatban foglalkoznunk kell a tömegek ingadozásainak kérdésével. Az orosz forradalom történetéből és saját tapasztalatainkból is jól ismerjük a paraszti tömegek ingadozását. Megértjük, türelemmel segítjük elő és kivárjuk, amíg ez az ingadozó parasztság a maga kételyeit, gyanakvását hosszú idő, esetleg esztendők keserves tapasztalatai után levetkezi. Tudjuk, hogy az ilyen, magát hosszú ingadozás után elhatározó paraszt válik nem egyszer a munkás legmegbízhatóbb szövetségesévé.

Ehhez most hozzátehetjük, hogy az ilyen ingadozás nemcsak a parasztok sajátsága, hanem azoké a munkásoké is, akik a szociáldemokrata párt befolyása alatt álltak, akiket hosszabb-rövidebb ideig megmételyezett a fasiszta, nyilas befolyás, vagy nemrég a parasztságból, a kispolgárságból jöttek s még a proletariátuson belül is hosszú esztendőkig megtartották soviniszta előítéleteiket, babonáikat, bizalmatlanságukat a kommunistákkal szemben. A tapasztalat azt is mutatja, hogy ezek a munkások is nem egyszer, éppen azért, mert kezdetben kétkedve, sőt ellenségesen álltak a kommunistákkal szemben, amikor kételyeik, előítéleteik helytelenségéről a saját közvetlen tapasztalatuk győzte meg őket, pártunk hű katonáivá válnak. Mi, pártunkon belül, a saját sorainkban nem tűrünk meg ingadozást és kétkedést, de az ilyen munkáselemekkel szemben türelmesen viselkedtünk, segítettünk nekik, hogy kételyeiktől, előítéleteiktől megszabaduljanak, mert biztosak voltunk ügyünkben és tudtuk, hogy előbb vagy

utóbb, de feltétlenül a saját tapasztalatukból győződnek meg arról, hogy helyesen teszik, ha bennünket követnek.

A Magyar Népköztársaságban jó három esztendeig tartott, amíg ezek a munkástömegek elhatározásra jutottak és a mi oldalunkra léptek át. A szocialista építéssel velejár, hogy évente több mint százezer új taggal szaporodik az ipari munkásság a parasztság és kispolgárság soraiból és mert ezek a százezrek sem vetkezik le egyszerre mindazt a régihez húzó szellemi nyűgöt, amelyet magukkal hoznak, ezekkel az elemekkel szemben is folytatni kell még hosszú ideig a türelmes, példákkal való meggyőzés munkáját.

Pártunk a bolsevik taktika helyes alkalmazásával szerezte meg a dolgozó tömegek döntő többségének támogatását, biztosította a proletárdiktatúra megteremtését

Az átbillenés a forradalom polgári demokratikus szakaszáról a szocialista forradalom, a diktatúra szakaszára, mint a mi fejlődésünk mutatja, nem volt olyan világos, drámai, hirtelen és dátumhoz köthető, mint 1917 novemberében, az orosz proletárforradalomban, vagy 1919 március 21-én a Magyar Tanácsköztársaság megalakulásakor. Nálunk a kommunista párt kisebb-nagyobb sikereinek együttes mennyisége hozta a minőségi változást, eredményezte a munkások és parasztok döntő részének átállását a mi oldalunkra, amit mi 1947 decemberétől kezdve tudatosítottunk. Mi 1947 végén kezdtük már hangoztatni: „átléptük a Rubikont". 1948 januárjában pártunk funkcionáriusainak III. konferenciáján már bejelenthettük: „A demokrácia hívei — elsősorban maguk a munkások — csak most kezdik felismerni azokat a döntő politikai és gazdasági változásokat, melyek előállottak. Most válik tudatossá bennük, hogy a magyar nép átlépte

és maga mögött hagyta azt a határt, amely a népi demokráciát a polgári demokráciától elválasztotta. Most kezdik felismerni, hogy a népi demokrácia építése a szocializmus megvalósításának útja"[18].

A hasonlat az átlépett határról azt mutatja, hogy mi tudatában voltunk és tudatosítottuk, hogy a népi demokráciának két szakasza van: az első, amelyben még a polgári demokratikus forradalom feladatainak elvégzése a túlnyomó, a második, amelyben már a proletárdiktatúra, a szocialista építés a döntő. De a hasonlat azt a benyomást keltheti, hogy a két szakasz egymástól élesen elhatárolt, holott nálunk is, mint a többi népi demokráciában, a kettő összefolyik. Ennek megfelelően mi azt is tudatosítottuk, hogy felszabadulásunk kezdete óta az első szakaszban is már benne volt a proletárdiktatúra sok eleme: a kommunisták vezető szerepe, részvétele az államvezetésben, a bányák államosítása, a fegyveres erő kézbevétele, a régi államapparátus széttörése s új létrehozásának megkezdése a proletariátus soraiból stb. Az, hogy külön fel kellett hívni a figyelmet, hogy „átléptük a Rubikont", azt is mutatja, hogy ez a fejlődés óvatosan, fokozatosan, nagy megrázkódtatások nélkül ment végbe, nem járt pusztításokkal, vérontással. A népi demokráciának ez a viszonylag békés fejlődése nagy vonzóerő a felszabadulásukért küzdő népekre és osztályokra.

A munkásegység megvalósítását és az áruló szociáldemokrata vezetők kizárását a munkásmozgalomból hasonló lépések követték a többi pártoknál is. A kisgazdapárt és a parasztpárt jórészt eltávolította soraiból azokat az elemeket, amelyek demokratikus voltához, politikai hűségéhez és őszinteségéhez kétség fér és még szorosabbra vonták együttműködésüket pártunkkal. Ezt megkönnyítette az a körülmény, hogy tagjaiknak és helyi vezetőik-

[18] *Rákosi.* Válogatott beszédek és cikkek. Szikra 1951. 250. old.

nek jelentékeny része felvételét kérte pártunkba. A Független Magyar Demokrata Párt és a Radikális Párt, melyek az 1947-es választáson mint a Függetlenségi Front ellenzéke léptek fel s a szavazatok körülbelül 7 százalékát kapták, a fejlődés hatása alatt maguk is kérték, hogy soraik megfelelő megtisztítása után őket is vegyék fel a Függetlenségi Frontba. A Demokrata Néppárt, amely az 1947-es választáson elsősorban a katolikus parasztok szavazatait kapta meg, ebben a helyzetben bomladozni kezdett. Vezetője, Barankovics, külföldre szökött és pártja anélkül, hogy bármely nyomásnak vagy üldözésnek lett volna kitéve, önként kimondta a feloszlatását, mert érezte, hogy tömegei elhagyták, hogy tömegei a pártunk vezette Függetlenségi Frontra vettek irányt. Egyre jobban kirajzolódtak a dolgozó nép egységének körvonalai és megteremtődtek a Népfront és a Népköztársaság létrehozásának előfeltételei.

Vessünk egy pillantást a fegyveres erők megnyerésének kérdésére. A mi viszonyaink között, amikor a felszabadító Szovjetunió csapatai hazánkban tartózkodtak, természetes, hogy olyan nyilt fegyveres felkelés, amilyent a Szovjetunió polgárháborús éveiben láttunk, eleve kilátástalan volt. Ez azonban nem jelentette azt, hogy a fegyveres erők, a honvédség, rendőrség, Államvédelmi Hatóság vezetéséért ne folyt volna elkeseredett küzdelem, annál is inkább, mert pártunk ezekben a szervezetekben is azonnal erősen megvetette a lábát. Amíg mindkét kezünk el volt foglalva a munkás- és paraszttömegek megnyerésével, s amíg a kormánykoalíció pártjai parlamenti képviseleteik arányában követelték maguknak a parancsnoki posztokat, addig a honvédség megnyeréséért folyó harcot úgyszólván elnapoltuk. Ezt úgy értük el, hogy megakadályoztuk, hogy a honvédség a fegyverszüneti és a békeszerződésben megengedett létszámot elérje. A honvédség létszáma emiatt a megengedett 65—70 000 helyett 1948-ig csak 12 000

főt tett ki, annak is túlnyomó többsége a határokon kis őrsökre szétosztva. Budapesten, ahol az ország politikai sorsa dőlt el, semmiféle katonai helyőrség nem volt, úgyhogy időnként nehezen tudtunk külföldi követek beiktatásánál egy díszszázadot összeállítani.

De ebben a kis hadseregben is késhegyig menő harc folyt minden parancsnoki helyért, kezdve a tisztesektől fel a tábornokokig. Mikor azonban politikai síkon eldőlt a harc, természetesen a hadseregen belül is megváltozott a helyzet. Most már biztosítani tudtuk, hogy a hadsereg valóban a nép hadserege legyen, hogy tisztikarának zöme a néphez hű munkásokból és parasztokból kerüljön ki. Amikor 1948 őszén pártunk vette kézbe a Honvédelmi Minisztériumot, megindulhatott a honvédség erőteljes fejlesztése. Azok a munkásokból vagy parasztokból kiképzett, a népből jött tisztek, akik a honvédség parancsnokai lettek, mikor visszalátogattak üzemeikbe vagy falvaikba, puszta megjelenésükkel is demonstrálták a megváltozott osztályerőviszonyokat és munkásnak, parasztnak egyaránt minden propagandánál szemléltetőbb képet adtak az új időkről. Ezzel is erősítették a munkás-paraszt összefogást, szilárdították a népi demokrácia alapjait.

Elkeseredett harc folyt az egész idő alatt a rendőrségen belül is, melyet pártunk kézbevett. A régi, Horthy nevelte rendőrtiszti és altiszti kar minden erővel igyekezett kiszorítani a dolgozó nép küldötteit, a munkásokból és parasztokból lett rendőröket és tiszteket. A küzdelem itt is természetesen eldőlt abban a pillanatban, amikor a munkások és parasztok zöme átállt pártunk oldalára.

Egyetlen hely volt, amelynek vezetését pártunk az első perctől kezdve magának követelte és ahol semmi néven nevezendő megoszlásba, koalíciós számarányba nem ment bele: ez az Államvédelmi Hatóság volt. Bár az ellenségnek titokban ide is sikerült bizonyos fokig beépülnie, ezt a szervezetet létrehozásának első napjától kezdve

keményen kézbentartottuk s gondoskodtunk róla, hogy a népi demokráciáért folytatott harcnak biztos és éles fegyvere maradjon.

Mindent egybevéve: a hadsereg többségének megnyeréséért vívott harc a magyar népi demokrácia viszonyai közt a Szovjetunió csapatainak jelenléte miatt kisebb jelentőségű volt és kevésbbé éles formák közt zajlott le nálunk, mint az 1919-es proletárdiktatúrát megelőző hetekben, vagy mint 1917 októberében a Szovjetunióban.

A dolgozó tömegek megnyeréséért vívott harcunkban jelentékeny szerepet játszott a hároméves terv sikere is. A hároméves terv kérdését a jó pénz megteremtése után kezdtük felvetni. Ez volt nálunk az első ilyen vállalkozás, melyre fokozatosan az egész dolgozó nép felfigyelt. Ez a terv nemcsak azt mutatta meg, hogy rövid három esztendő alatt hogyan tudjuk végleg eltakarítani a háborús romokat, hanem azt is, hogy hogyan kezdhetjük meg gazdasági életünket új, szélesebb alapokra rakni. A terv részletei, melyek felsorolták, hogy minden egyes megye, város, járás, sőt falu mennyit kap belőle, hol tervezünk új gyárat, mezőgazdasági gépet, villanyt, bekötő utat, kultúrházat és egyéb juttatást, az egész nép érdeklődését felkeltették és foglalkoztatták. Általános helyesléssel találkoztak és elősegítették, növelték pártunkkal szemben a rokonszenvet. Ez a helyeslés és rokonszenv úgy nőtt, ahogy a terv ígéretei — legtöbbször a kitűzött határidő előtt — megvalósultak. A hároméves tervvel is úgy voltunk, mint a jó pénz megteremtésére irányuló törekvéseinkkel. A mi tervünk minden részlete a dolgozó nép javát, életszínvonalának emelését tűzte ki célul. Ellenségeink voltak azok, akik nemcsak tamáskodtak, szították a hitetlenséget, hanem gyakran aktív szabotázzsal is igyekeztek a tervek végrehajtását és ezzel népünk gazdasági és kulturális felemelkedését meggátolni vagy hátráltatni. Ezt hamarosan felismerték

a dolgozók is és a terv minden gazdasági sikere egyben pártunk politikai sikerévé is lett.

A munkások és parasztok s az egész dolgozó nép zömének megnyerésében nagy jelentőséggel bírt pártunk következetes, őszinte és szívós békepolitikája. E téren is világosan és mindenki számára érthetően fel tudtuk rajzolni a két tábor célkitűzéseit és frontjait. Egyik oldalon álltak pártunk vezetésével azok, akik a háború annyi szenvedése után biztosították és védték a teremtő békét s akik célkitűzéseinek alapja a béke volt. A másik oldalon a régi rend hívei, akiknek minden reménye csak újabb véres háború, a dolgozó tömegek szörnyű szenvedéseinek árán valósulhatott meg.

A dolgozók politikai érettsége e színvonalemelkedéssel együtt nőtt s a kardcsörtető imperialista háborús gyujtogatók propagandáját nemcsak egy újabb háború borzalmai miatt utasították el, hanem meglátták mögötte azt a politikai célkitűzést is, amellyel a földhözjuttatott parasztoktól vissza akarták venni a földet és az újgazdák százezreit újra a nincstelen koldusok, a köpködők és embervásárok reménytelen tömegei közé lökték volna. Az ipari munkásság is nagyon jól megértette, hogy a háborús gyujtogatók végső terve a gyűlölt bérrabszolgaság visszaállítása, hogy tervük sikere esetén a proletariátus újra elveszítené minden vívmányát, minden jogát, újra bezárulnának a fejlődés, a jobb jövő kapui, melyeket a népi demokrácia és a szocialista építés olyan szélesre tárt előtte. Számszerűleg a mi következetes békeharcunk eredményeit természetesen nehéz kimutatni, de hogy a dolgozó nép bizalmáért és támogatásáért vívott harcban nagy segítségünkre volt, az nem kétséges. Népünk soha még egy kérdésben annyira egységes nem volt, mint a béke megvédésében és hálásan támogatta pártunkat, mely az országon belül, és a Szovjetuniót, mely világméretekben ennek a küzdelemnek élén áll.

A mi viszonyaink között komoly nehézséget jelentett különösen a paraszti és a kispolgári tömegek megnyerésénél — de helyenként az ipari munkásságon belül is — az egyház palástja mögött megbúvó reakció elleni harc. Az egyházak vezetői zömükben az első perctől kezdve a demokrácia ellen foglaltak állást. Különösen éles volt ez az állásfoglalás a katolikus egyháznál, melynek birtokait a földosztás azonnal elvette. Az egyházak 1945-től 1948-ig szinte egységesen küzdöttek ellenünk. Amilyen mértékben azonban kiszélesedett bázisunk a falusi lakosság között, olyan mértékben fel tudtuk venni ezzel szemben a harcot. Mindenekelőtt az egyházak reakciós egységfrontját bontottuk meg. A református és luteránus egyházban meglévő demokratikus lehetőségek felhasználásával mozgósítani tudtuk a velünk rokonszenvező hívőket, akiknek követelésére 1948-ban a kölcsönös engedékenység és megértés szellemében olyan megállapodás jött létre, mely lehetővé tette a népi demokrácia és ezen egyházak békés együttélését.

A katolikus egyházzal más volt a helyzet. Ennek az egyháznak vezetői a Vatikán utasítására szoros kapcsolatot tartottak az amerikai imperialistákkal. Miután a kisgazdapárt reakciós vezetőit, mint az amerikai imperialisták ügynökeit lelepleztük, a szociáldemokrata pártot vezényelték az első arcvonalba. Mikor hasonló sorsra jutottak az áruló szociáldemokrata vezetők, majd Pfeifferék is, akkor a katolikus egyház népellenes vezetőire került a sor: ők lettek az amerikai imperializmus legexponáltabb képviselői. Működésük különösen élessé vált 1948 végén, amikor — mint az a Rajk-perben kiderült — fellépésük része lett volna annak a fegyveres betörésnek, melyet Tito és bandája a magyar munkásmozgalomba beépült kémek és provokátorok segítségével akkor tervezett.

A magyar népi demokrácia azonban résen volt és Mindszenty bíborost bíróság elé állította. A bírósági tárgyaláson fény derült Mindszenty és társainak működésére,

arra, hogy az egyház leple alatt nemcsak a régi nagybirtokos, tőkés rendet akarták visszaállítani, hanem még a gyűlölt Habsburg-uralmat is. A Mindszenty-per rávilágított az amerikai imperialisták aljas terveire és arra is, hogy hogyan használták fel dolgozó népünk ellen Mindszentyt. Ezzel kapcsolatban sor került a budapesti amerikai követ kiutasítására. A Mindszenty-per nagy csapás volt a katolikus egyház mögött megbúvó reakcióra, mert a demokráciához hű hívők jó részét meggyőzte arról, hogy népi demokráciánknak igaza van s helyesen jár el, amikor ezekkel a reakciós kalandorokkal szemben felveszi a küzdelmet. Az amerikai követ kiutasítása egyben súlyos presztizs-vesztesége volt európaszerte a háborús gyujtogatóknak. Dolgozó népünk ezen a peren keresztül értette meg, hogy pártunk és a népi demokrácia igazának tudatában jogosan, helyesen, kemény kézzel tudja megvédeni érdekeit.

Népi demokráciánk gazdasági és politikai megerősödésével párhuzamosan nőtt nemzetközi tekintélye. Azok a kölcsönös barátsági szerződések, melyeket elsősorban felszabadítónkkal, a nagy Szovjetunióval és a népi demokráciákkal kötöttünk, egyhangú helyeslésre találtak, megérttették dolgozó népünkkel, hogy visszatérhetünk a haladó népek nagy családjába, oda, ahova történelmünk legfényesebb fejezetei, az évszázados magyar szabadságharcok és forradalmak tradíciói mutatnak. Az értelmiség, melynek jórésze hosszú ideig gyanakodva vagy várakozóan tekintett működésünk elé, az évek sikeres munkájának hatása alatt változtatott magatartásán. Meggyőződött róla, hogy a kommunisták nemcsak a proletárnemzetköziség hű katonái, de egyben a dolgozó nép érdekeinek eredményes védői, a haladó nemzeti hagyományok éltetői és továbbvívői. Látta, hogy építő munkánk eredményeképpen hogyan tűnik el a kapitalizmus szörnyű korbácsa, a munkanélküliség. Hatalmas építő terveink, melyek megvalósítá-

sánál az értelmiség összehasonlította azt a megalázó helyzetét, melyre a kapitalista viszonyok kényszerítették, a szocialista termelésben elfoglalt, megbecsült szerepével, megbékéltették és a népi demokrácia oldalára állították át az intelligencia zömét. Hányszor hallottuk már 1948 folyamán az értelmiségiek szájából: „Ha ez a szocializmus útja, úgy semmi kifogásunk ellene!"

A népi demokráciáért folytatott harc folyamán gyorsan nőtt dolgozó népünk politikai öntudata, általános kultúrája. Gyorsan szaporodott „a kiművelt emberfők sokasága". Valóságos kultúrforradalom kezdődött: a nép gyermekei bevonultak végre az egyetemekre, a tudomány, a műveltség azon váraiba, melyek azelőtt el voltak zárva előlük. Ennek a kultúrforradalomnak egyik fontos hajtása lett a Szovjetunió felszabadító szerepének, tudományának, művészetének új értékelése. A népi demokrácia építésének és sikereinek tapasztalatai kiszélesítették dolgozó népünk szemhatárát. A Szovjetunióba menő magyar delegációk és az onnan hozzánk jövő szovjet tudósok, mérnökök, művészek, sztahanovisták, kolhozparasztok lehetővé tették, hogy végre közvetlen tapasztalatok alapján ismerjék meg széles tömegeink mindazt az újat, nagyot, melyet a szocialista építés jó három évtizede ott létrehozott. Kezdtünk egyre bővebben meríteni abból a bőségszaruból, amelyet a szovjet tapasztalatok kimeríthetetlen tárháza jelentett, s amelyet a szovjet nép olyan szívesen és önzetlenül bocsátott rendelkezésünkre. A Szovjetunió és elsősorban a nagy Sztálin segítsége ennek az új fejlődésnek fényénél új megvilágításban jelentkezett, új értelmet nyert, fokozta hálaérzésünket és összetartozásunk, közös jövőnk tudatát. Az ellenség hatását itt is ellenkezőjére fordította a fejlődés. Aki azelőtt elhitte a Szovjetunióra szórt rágalmakat, most a közvetlen tapasztalatok hatása alatt még jobban megbecsüli mindazt, amit a Szovjetuniónak köszönhet hazánk.

Ezt a tudatot csak fokozta a szomszéd jugoszláv nép tragikus sorsa, melyet áruló, aljas vezetői kiragadtak a népi demokráciák családjából és az imperialisták oldalára löktek. Azóta napról-napra láthatjuk, hogy nő szakadatlanul a jugoszláv dolgozók nyomora, hogyan vész el fokozatosan az ország önállósága, hogyan válik egyre inkább a háborús úszítók csatlósává és szolgájává. A jugoszláv példából megtanultuk, hogy aki kiválik a békét védő, szocializmust építő népek nagy családjából, az menthetetlenül az imperialisták cselédjévé süllyed s az árulóknak, renegátoknak kijáró megvetéssel kezelik imperialista gazdáik és a felszabadult népek egyaránt.

A nemzetközi fejlődés kedvező alakulása sokban megkönnyítette a népi demokrácia létrejöttét. A Szovjetunió következetes harca a békéért, hatalmas gazdasági sikerei, a dolgozó nép életszínvonalát emelő rendszabályai, gigászi természetátalakító tervei nálunk sem maradtak hatás nélkül csakúgy, mint a többi népi demokráciák gazdasági és politikai eredményei. Mély benyomást keltett az olasz, a francia kommunista pártok szívós, eredményes küzdelme. 1947 őszén, azokban a hónapokban, amikor nálunk a szociáldemokrata tömegekben már folyt a döntő erjedés, Attlee „munkás"-kormánya Angliában, az áruló „szocialista" Léon Blum és Ramadier Franciaországban katonaságot vezényeltek a sztrájkolók ellen, tankokkal próbálták letörni harcukat. A magyar szociáldemokraták a „szocialista" sztrájktörőket nyiltan védelmükbe vették s ezzel siettették saját bukásukat. 1948—1949 folyamán kezdtek kirajzolódni a kínai forradalom világtörténelmi győzelmének körvonalai. Új lángra gyúltak a gyarmati népek felszabadító harcai. Ezek fényénél egyre többen értették meg, hogy az az út, amelyen pártunk dolgozó népünket vezeti, nemcsak helyes, de a győzelmes jövő útja.

A népi demokrácia fejlődése folyamán megszüntette a nők évszázados egyenlőtlenségét és elnyomatását, el-

távolította mindazokat az akadályokat, melyek az ifjúság szabad fejlődését a tőkés világban gátolták. Ez is segítette elmélyíteni gyökereit, megszilárdítani alapját. S miután a dolgozó nép minden rétegét biztosan megnyerte magának, pártunk 1948 őszén felvethette a falu szocialista átépítését, a kollektív nagyüzemi gazdálkodás kérdését. Azok a sikerek, melyeket e téren azóta elértünk, mutatják, hogy helyes, időszerű volt e munka megkezdése és hogyha nem vagyunk türelmetlenek, ha megvárjuk a jó példák meggyőző hatását, e téren is teljes eredmény fogja célkitűzéseinket koronázni.

A tőkés országok „tiszta demokráciája" — a kizsákmányoló kisebbség véres diktatúrája. A proletárdiktatúra — a többség, a dolgozó nép uralma

A dolgozó nép egységesen elfogadta a népi demokrácia fejlődése és sikerei nyomán pártunk vezetését. Ez az egység impozánsan, félreérthetetlenül megnyilatkozott 1949-ben, az újjászervezett Függetlenségi Népfront választásán. A Népfront egységes listáján ott szerepeltek a dolgozó nép legjobbjai, munkások, parasztok, értelmiségiek, nők, ifjak, a Népfrontot alkotó öt párt jelöltjei. A választás eddig még soha nem látott lelkesedés közepette folyt le s a több mint ötmillió szavazó felvonulása az urnák elé hatalmas népünnepéllyé, a felszabadult dolgozók viharos egységtüntetésévé változott, melynek hatása alól az ellenség sem tudta magát kivonni. Így festett nálunk az országgyűlési választás, így nyilatkozott meg a népakarat. Ez az, amit ellenségeink a „kisebbség elnyomó diktatúrájának" rágalmaznak.

Vessünk ezzel szemben egy pillantást az imperialista országokra, a „szabad világ", a „tiszta demokrácia" országaira. Ott is vannak választások. Tavaly láttuk, hogyan

alakították át a francia, olasz választási törvényt olyan módon, hogy a munkásokkal szemben minden körülmények között biztosítsák az elnyomók többségét. Ennek a választójognak eredménye, hogy Párizsban kétszer annyi szavazat kell egy kommunista képviselő megválasztásához, mint egy fasisztáéhoz. Olaszországban is így fest a demokrácia.

'No és hogy áll a helyzet az Egyesült Államokban, a „szabad világ" e leghangosabb, legkardcsörtetőbb országában? Az idén ott is választások lesznek. Az egyik legbefolyásosabb amerikai folyóiratban megjelent ezzel kapcsolatban egy cikk, melynek címe: „Hogyan válogatják ki az elnököt?" „A szavazóknak — állapítja meg bevezető alcímében e cikk — kevés beleszólásuk van a jelölésbe." S utána részletesen megmagyarázza, hogy „az elnökjelölt megválogatásában a szavazónak a szerepe a legkevésbbé fontos". Az államok kétharmadában a jelölő értekezletek tagjait a helyi „political boss", a politikai főnök küldi ki, aki a szavazatokkal és a választott állásokkal úgy kereskedik, mint az ócska autókkal vagy tüzelővel.

A végső döntés a „nemzeti konvenció" nevű gyűlésen történik, illetve annak egy mellékszobájában, ahol a 12—15 legbefolyásosabb „boss" fullasztó szivarfüstben és rengeteg whisky elfogyasztása után megalkuszik a legmegfelelőbb jelöltben. A legmegfelelőbb jelölt mindkét pártban az, akit a maroknyi „boss" igazi gazdái, a Morgan-, Rockefeller-, DuPont-családok, a nagybankok, a hadiipar, acélipar, repülőipar, petróleumforrások néhány milliárdos tulajdonosa legmegfelelőbbnek tart. Erre a két jelöltre szavazhat „szabadon" az amerikai választó. S minthogy ezeknek a milliárdosoknak kezében van a sajtó, a rádió, a mozi, az iskola, az egyház, a szakszervezetek legtöbb vezetője, az amerikai nép jórészét meg tudják téveszteni. De jórésze átlát a szitán, csak tehetetlensége érzetében nem tud másként felelni, mint hogy bojkottálja a válasz-

tásokat. Az amerikai „szabad" választások úgy folynak le, hogy a választók fele egyáltalán nem szavaz. Az elnököt ennek megfelelően a felnőtt lakosság 25—30 százaléka választja meg. Az országgyűlési és szenátusi választásoknál a szavazók aránya még ennél is kisebb: a déli államokban 5—10 százalék, északabbra valamivel több. Nem csoda, ha ilyen szabad viszonyok közt a több mint 30 millió amerikai munkás egyetlenegy képviselőt nem tud a szenátusba választani.

Így fest a „szabad világ" fellegvárában a „demokratikusan választott többség" uralma, ahonnan naponta rádión és sajtón át szakadatlanul hallhatjuk, hogy a mi népi demokráciánk a „törpe kisebbség terroruralma". Minden amerikai vagy angol történelemkönyv felhívja a figyelmet arra, hogy az athéni görög demokrácia nem volt igazi demokrácia, mert hiszen alapja a rabszolgaság volt. Ugyanakkor száz formában dícsérik saját demokráciájukat, a „szabad világot", melynek vezetői mind, kivétel nélkül gyarmattartók és rabszolgatartók. És mert a gyarmati rabszolgák most lázadoznak, leverésükre szörnyű vérfürdőket rendeznek köztük a „szabad világ" e keresztes lovagjai, mint az amerikai imperialisták teszik Koreában, az angolok Malájban, Egyiptomban, a franciák Vietnamban, Észak-Afrikában, a hollandok Indonéziában, a belgák Kongóban stb.

S a saját országaikban, „a szabadság fellegváraiban" hányszor alkalmaznak tankot, könnyeztető gázt, fegyvert, gumibotot, hányszor vonultatják fel rendőrök, csendőrök, katonák százait és ezreit a saját dolgozó népük, a munkanélküliek, a nagyobb kenyeret követelők ellen? Nem nyithatunk ki egy tőkés illusztrált folyóiratot anélkül, hogy az ilyen jelenetekről felvett, „szenzációs" fényképekbe ne ütköznénk. Mit nem adna érte az „Amerika hangja", ha csak egyetlen esetet tudna produkálni, ahol a szocializmust építő országokban tankokat vonultatnak fel a tömegekkel szemben, vagy egyéb olyan fegyveres

fellépésre volna szükség, mint ami naponta szakadatlanul előfordul a „szabad világ" imperialista rablóinak országaiban?

*

Nekünk az eddiginél jobban kell tudatosítanunk, hogy a népi demokrácia, a proletárdiktatúra a többség, a dolgozó nép uralma, hogy ellenségeink, a tőkés imperialisták, a „szabad világ" rendje egy kizsákmányoló kisebbség véres diktatúrája, melyet igyekeznek demokratikus frázisokkal és ködösítéssel elkendőzni. Nagy tanítóink, Lenin és Sztálin gyakran idézték Engelsnek azt a mondását, hogy „a válság napján és másnap egyetlen ellenségünk *a tiszta demokrácia köré csoportosuló összreakció*". Ma újra a „tiszta demokrácia", a „szabad világ" jelszava alatt gyülekeznek a véreskezű imperialisták, a gyarmati rabszolgatartók, a német, a japán fasizmus feltámasztói, az összreakció. Bár ma döntően más a világkép, mint vagy hetven éve, amikor Engels e sorokat írta, emlékeznünk kell rá. Az ellenség felismerte a népi demokráciák veszélyesen vonzó erejét s ezért tajtékozva rágalmazza, igyekszik elijeszteni a szabadságukért küzdő népeket és osztályokat a népi demokrácia példájának utánzásától. Ezért külön időszerű annak tudatosítása, hogy a népi demokrácia a nemzet zömének uralma, s annak felvázolása, hogy hogyan nyertük meg dolgozó népünk többségét és hogyan tudtunk nagyobb megrázkódtatások nélkül rálépni a szocialista építés győzelmes útjára.

A könyv szedését 1952 március 4-én kezdték meg. — Megjelent 1952 március 14-én, 50 000 példányban.

4436. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: Janka Gyula.

1.80 Ft